

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Kaina 50 c.

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, LIEPOS - JULY 26, 2007

Vol. XCVIII Nr. 144

Šaltasis karas ir šaltibarščiai

Otto Kandinskis
Alfa.lt

Šiuo metu nemažai diskutuojama, ar tarp Didžiosios Britanijos ir Rusijos šiuo metu vyksta šaltasis karas? Atrodo, kol kas būtinų prielaidų tam nėra.

Visų pirma koks gali būti šaltasis karas šiltuoju metų laiku? O šiuo metu tiek Rusijoje, tiek Didžiojoje Britanijoje vyrauja šilti arba net karšti orai.

Antra, jeigu egzistuoju šaltasis karas, tuomet turėtų būti ir šiltasis. Tačiau kurį karą būtų galima laikyti šiltuoju?

Gal du praėjusio šimtmečio pasaulinius karus, per kuriuos žuvo milijonai žmonių? O gal 1812 m. Napoleono žygį į Rusiją, kai žiemą pakirsti šalčio masiškai krito besitraukiančios prancūzų armijos kariai? Kol kas apie šiltąjį karą neteko nieko girdėti.

Trečia, buvęs FST karininkas Aleksandr Litvinenko Rusijos specialiųjų tarnybų juk buvo ne sušaldytas, bet nunuodytas, taigi ten šaltojo karo užuomazgų nebuvo.

Tiesa, iš Didžiosios Britanijos į Rusiją ir iš Rusijos į Didžiąją Britaniją buvo išsiųsta po keturis diplomatus. Kadangi abu skaičiai yra vienodi, vadinasi, aišku, kaip du kart du keturi, kad nė vienas šalies skriaudoms padaryta nebuvo. Be to, šie diplomatai juk buvo išsiųsti ne kur nors į Šiaurės ašigali, bet namo pas mamą.

Namo išsiųstieji vargo juk nematys, toliau sau ramiai dirbs diplomatinį darbą kurioje nors kitoje šalyje.

Kasdien iš Didžiosios Britanijos į Rusiją ir atvirkščiai skraido daugybė niekur neišsiųstų žmonių, kurie daro

FST (buvusi KGB) būstinė Maskvoje.

tai savo noru, už savo pinigus ir tuo visai nesiskundžia. Vadinasi, gal tai nėra taip jau labai blogai. O išsiųstiesiems diplomatams kelionę, ko gero, apmokėjo valstybė.

Kita problema, tai FST karininkas Andrej Lugovoj, kurio Rusija jokių būdu nenori išsiųsti į Didžiąją Britaniją, nors ten jis, priešingai nei rusų diplomatai, yra labai pageidaujamas. Tačiau Rusija, matyt, mano, kad „trietij lišnij“ (trečiasis nereikalingas). Tik šiuo atveju vietoje trečiojo turimas omenyje penktasis.

Keturis asmenis Rusija į Didžiąją Britaniją jau išsiuntė, tai niekaip nesupranta, kaip galėtų išsiųsti dar ir penktąjį? Tiesa, jis ne diplomatas, o FST karininkas – ne mažiau svarbi persona. Rusų nuomone, tuomet britai galėtų priekaištauti: „Mes išsiun-

tėme tikrai keturis, o jūs atsakydami išsiunčiate net penkis.“

Rusija taip pat svarsto, ką į tai reaguodama galėtų išsiųsti Didžioji Britanija? Gal verslininką Boris Be-rezovskij, kuris irgi ne diplomatas, bet taip pat labai svarbus asmuo. Tačiau jis, kaip ir Lugovoj, neturi nė mažiausio noro būti išsiųstuoju.

Štai tokia paprasta aritmetika. Ką kas panašaus į garsų sovietinių laikų lietuvišką meninį filmą „Niekas nenorėjo mirti“. Taigi niekas nepasikeitė, ir dabar niekas nenori.

Pasak premjero G. Kirkilo, Lietuva stengiasi palaikyti draugiškus santykius su visomis valstybėmis. Tačiau jeigu Putin imtų pernelyg propaguoti šaltojo karo idėjas, Kirkilas jam pasiūlytų vietoje to geriau paragauti lietuviškų šaltibarščių.

Lietuvis — geriausias Vokietijos kadetas

Vilnius, liepos 25 d. (BNS) — Geriausiai šiemet mokslus Vokietijos Flensburgo miesto Miurviko karinių jūrų pajėgų mokykloje baigusių kadetu iš užsienio pripažintas Lietuvos atstovas — Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos kariūnas Vytautas Vazgys.

Už puikias žinias ir pavyzdinę elgesį Vokietijoje besimokantis lietuvis buvo apdovanotas mokomono burlaivo „Gorch Fock“ medaliu, pranešė KAM.

V. Vazgys iki studijų Vokietijoje Lietuvos karo akademijoje studijavo transporto inžinerinę vadybą. Baigęs antrą Akademijos kursą pagal Vokietijos paramos Lietuvai mokymo srityje programą išvyko mokytis į Vokietijos Flensburgo miesto Miurviko karinių jūrų pajėgų mokyklą.

„Mokytis Vokietijoje — labai įdomu, nes mokymo programa įvairi. Mokslo metai prasidėjo septynių savaičių baziniu kursu, kuris nepasirodė sunkus, nes patirties įgijau Lietuvos karo akademijoje. Vėliau vyko baziniai pestininkų, navigacijos ir jūrų kelių eismo, darbo su jūrlandais kursai. Man įdomiausias — mokymasis buriniame mokomajame laive „Gorch Fock“, —įspūdiškai iš Vokietijos dalijosi V. Vazgys.

„Laive praleidome šešias įspūdingas savaites. Iš pradžių buvo gana sudėtinga,

Nukelta į 6 psl.

PERIODICALS

Šiame numeryje:

- Lietuvių telkiniuose.
- Apie rengiamą valstybinę šeimos politikos koncepciją.
- Pokalbis su M. Bourdeaux (pabaiga).
- Mackinac tiltui — 50 metų!
- Gabus matematikas — garsiam universitete.
- 200 metų nuo Tilžės sutarties (I).
- Apie mano dalyvavimą pasipriešinime sovietinei okupacijai.

Valiutų santykis

1 USD — 2.50 LT
1 EUR — 3.45 LT

Teatro vadovė apsigyveno darbe

Vilnius, liepos 25 d. (BNS) — Klaipėdos muzikinio teatro vadovė Audronė Žigaitytė-Nekrošienė aktorių poilsui skirtus kambarius pavertė savo butu ir ten apsigyveno.

Apie teatro patalpose gyvenančią ir nuomos bei komunalinių mokesčių nemokančią vadovę Kultūros ministerijai pranešė Klaipėdos muzikinio teatro profsąjungos nariai.

Reaguodamas į teatro darbuotojų skundą, kultūros ministras Jonas Jučas sudarė komisiją susidariusiai situacijai iširti. Trečiadienį Klaipėdoje apsilankę komisijos nariai nustatė, jog pareiškime pateikta informacija yra teisinga.

„Šiandien anksti ryte atėjė į teatrą tose patalpose radome gyvenančią, nakvojančią teatro direktorę. Visi faktai iš esmės patvirtino“, — pasakojo tarnybinių patikrinimų atliekantis kultūros ministro patarėjas Mindaugas Šivickas.

Anot jo, patalpos, nors ir nelabai

Audronė Žigaitytė-Nekrošienė.
Gedimino Bartuškos (ELTA) nuotr.

prabangios, yra pritaikytos gyvenimui. Viename kambarielyje yra darbo stalas, šaldytuvas, foteliai, sofa, staliukas. Kitame kambarielyje — dvi lovos. Patalpose įrengta ir dušo kabina.

Pasak M. Šivicko, patalpos, kuriose apsigyveno A. Žigaitytė-Nekrošienė, teatro buhalterijoje įvardintos kaip aktoriams skirti poilsio kambariai.

„Pažeidimas akivaizdus. Pagal teisės aktus

Nukelta į 6 psl.

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 07-25-07

THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4830

*****ORIGIN MIXED ADC 604
S53 P9 051508 GRATIS

LIETUVIŲ TELKINIAI

ROCHESTER, NY

NEŠKIME LIETUVIŠKĄ
ŠVIEČIANTĮ FAKELĄ

REDA B. JUODEIKIS

„Jūs galite pakeisti savo pilietybę, galite pakeisti savo tikėjimą, ir net savo sutuoktinį, bet Jūs niekada negalėsite pakeisti savo kilmės dėl to, kokios šalies kraujas Jūmyse teka.“

Tokiais iš pačios širdies glūdumos sklindančiais žodžiais, „Lietuvių dienos“ šventę, Rochester, New York valstijoje, pradėjo visų labai gerbiamas ir mylimas Lietuvos Garbės konsulas Amerikoje Rimas Česonis, gyvenantis Webster, NY, netoli Rochester miesto.

Iš tiesų, mes nieko negalime pakeisti. Tuo, kuo mes gimėme, toks, koks kraujas mumyse teka, tuo mes ir būsim. Bet kita vertus, ar mums verta ką nors keisti? Mes gimėme lietuviais ir būkime lietuviais! Didžiukimės savimi, didžiukimės savo šalimi, didžiukimės vieni kitais ir tausokime vieni kitus, padėkime ir susivienykime į bendrą būrį bendram tikslui.

Mūsų yra tik maža dalelytė, „tik trys milijonai“ — kaip toje Marijono Mikutavičiaus dainoje sakoma. Taip, tiesa — mūsų yra mažai palyginti su vienomis iš didžiausių pasaulio šalių, šiuo atveju, pavyzdžiui, Kinija ar Rusija. Tačiau nors mūsų yra ir mažai, tai dar nereiškia, kad turime nuleisti rankas ir slėptis nuo mūsų prigimtų, jos vengti ar ignoruoti prisidengiant apsimėstine skraiste. Atvirkščiai, brangieji, mes privalome didžiutis savo protėviais ir kunigaikščiais, nes jų dėka mūsų šalis, mūsų tauta turi išlaikytas tradicijas, kalbą ir svarbiausia — nepakartojamos sielos žmones. Apsidairykite aplink. Pažvelkime į savo kaimynus, gal net draugus. Iš didelio būrio atrasime tik vieną kitą, turintį tikrą turtą: širdį, sielą ir protėvių palikimą — kalbą, tradicijas ir tikėjimą! Mielieji, nenoriu aš pamokslauti, tik noriu pasakyti — didžiukimės tuo kuo esame, saugokime tai, neškime tą lietuvišką šviečiantį fakelą iškėlę aukštai, garbingai priešais save. Būkim tais žmonėmis, kuriems vis dar brangus močiutės iškeptos šviežios juodos duonos kvapas, senelio sutaisytas dviratis ar taip neseniai uždėta tvirta tėvo ranka ant peties ar mamos nušluostyta ašara nuo skruos- to. Darykime tai jų garbei ir savo

vaikų ateičiai. Padėkime išsipildyti tų žmonių svajonėms, norams ir viltims, kurie galbūt dėl mūsų išlikimo, dėl lietuviško žodžio ir Švento Rašto, dėl mūsų garbingos vietos ant šios žemės atidavė savo gyvybes. Tad būkim tikrais lietuviais, puoselėjančiais savo kraštą.

...

Turbūt nesuklysiu pasakydama, kad šių idėjų vedami Rochester lietuviai šiais metais susibūrė į vieną didelį būrį, draugiškai pasiraityto rankoves ir parodė visam miestui, kad lietuviybė čia klesti, kad čia dar skamba lietuviška daina bei žodis, spindi gintaras ant krūtinų, juosmenis juosia senolių austos juostos, plazda lietuviška vėliava, kad čia dar kvepia lietuviškos duonos kvapas ir putoja šaltas lietuviškas gaivus alus.

Dėka visų lietuviškų organizacijų Rochester (LR Garbės konsulato New York Valstijoje, Alytaus — Ro-

chester komiteto, Lietuvių Bendruomenės Rochester apylinkė, Šv. Jurgio lietuvių parapijos, „Baltų vaikų“, „Putino“ choro, Edward Gervicko liuanistinės mokyklos, Lithuanian Heritage Society bei skautų) buvo surengta didžiulė šventė, pritraukusi daugiau nei 400 žmonių. Gal šis skaičius atrodo ir mažas, bet Rochester Lietuvių Bendruomenėi tai didžiulis nuopelnas, nes net per didžiulias šventes: Kūčias, Velykas, ar šiaip rengiamuose bendruomenės suėjimuose šioje apylinkėje gyve-

nančių lietuvių skaičius toli gražu nesiekia nė pusės to, kokio dėmesio susilaukė „Lietuvių dienos“ šventė.

Už tokį netikėtą pasisekimą gerbiamas Rimas Česonis dėkojo visoms organizacijoms, sunkiai dirbusioms bei dariusioms, kad ši šventė būtų tikrai lietuviška. Bet vis tik ypatingą dėmesį ir dėkingumą jis parodė „Baltų vaikams“. „Be „Baltų vaikų“, kurie susideda iš naujų ateivių, ir tuo pačiu be jokio išskirtinumo priima į savo būrį visus norinčius dirbti lietuviškumo palaikymui, šis ypatingai pasisekęs renginys būtų neįvykęs. Jie į mūsų lietuvių telkinį Rochester atnešė gyvumo, naujovių, jaunatviško entuziazmo, viltį bei norą sun-

son iš Eastman School of Music, kurio dėka Vilniuje esantys seniausi pasaulyje Casparini vargonai bus replikuoti Rochester Episkopų Christ Church bažnyčioje. Sveikini- mus ir kalbas sakė: President of International Sister Cities of Rochester Lee Johnson, o Rochester mero R. Duffy sveikinimą perskaitė mero asistentas Mike Leach.

Linkiu visiems susikibti rankomis, susimąstyti ir siekti vieno užsi- bręto tikslo. Nes, kaip rodo patyri- mas Rochester Lietuvių Bendruo- menėje, šis būdas atnešė gausiausiai derliaus, tuo pačiu pasėdamas naujas sėklas ateities link.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500. Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klasė: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$215.00 • 1/2 metų \$130.00

• 3 mėn. \$100.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$600.00 • 1/2 metų \$300.00

| Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00

• 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

| Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė — Dalia Cidzikaitė

redakcija@draugas.org

Kultūrinio šėštadienio priedo redaktorius —

kun. dr. Kęstutis A. Trimakas

kultura@draugas.org

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien,

nuo 8:30 iki 4:30, šėštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien,

nuo 7:00 iki 3:00, šėštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako.

Skelbimų kainos atsiunčiamos,

gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra.

Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

Nuotraukose akimirkos iš „Lietuvių dienos“ šventės Rochester, NY.

APIE RENGIAMĄ VALSTYBINĘ ŠEIMOS POLITIKOS KONCEPCIJĄ

RIMA BAŠKIENĖ

Š.m. liepos 5 d. Lietuvos Respublikos Seimo sekretoriato užregistruotas Seimo nutarimo projektas „Dėl valstybinės šeimos politikos koncepcijos patvirtinimo“ Nr. XP-2390, kuriam parengti Seimo Šeimos ir vaiko reikalų komisijos iniciatyva, Seimo valdybos sprendimu buvo sudaryta darbo grupė.

Per 17 Nepriklausomybės metų šeimos politika Lietuvoje nebuvo nuosekli. Šeimos politikos plėtros prioritetai, kaip teigia socialinių mokslų specialistai, svyravo nuo šeimos politikos orientuotos į tradicinės šeimos išsaugojimą, grąžinant moterį į šeimą, link siekio kurti palankias lyčių lygybės sąlygas, padėti šeimai derinti šeimos funkcijas ir profesinę veiklą.

1995 m. buvo parengta Šeimos politikos koncepcija, tačiau koncepcijos nuostatos buvo įgyvendinamos fragmentiškai, šeimos politikos plėtra neturėjo kryptingumo, nes labiau buvo plėtojama piniginių paramos šeimai sistema, nutolstant nuo siekio kurti stiprią, savarankišką šeimą, skatinant atsakomybę už šeimos funkcijų įgyvendinimą, stiprinant kartų solidarumą ir kt.

Apie šeimos krizę byloja blogėjanti šalies demografinė situacija — mažas santuokų ir ganėtinai didelis ištukų skaičius, žemas gimstamumo lygis ir senėjanti visuomenė. Santuokos, kaip vertybės, silpnėjimas, bendros, koordinuotos politikos, kuri būtų skirta šeimos vaidmeniui stiprinti,

šeimos vertybėms puoselėti, jaunimui rengti šeimai nebuvimas valstybėje bei nepakankamas dėmesys darniai šeimai išryškino neigiamą poveikį visų visuomenės narių gerovei bei ateičiai.

Darbo grupė valstybinei šeimos politikos koncepcijai parengti surengė keletą apklausų, konferencijų, susirinkimų ir posėdžių, sulaukė respublikos savivaldybių, nevyriausybinių organizacijų, atskirų piliečių pastabų ir pasiūlymų. Darbo grupė sulaukė pasiūlymų šioje koncepcijoje įvardinti santuokos svarbą, nes šeima, grįsta santuoka yra istoriškai ir moksliškai patvirtinta patikimiausia institucija, sudaranti geriausias sąlygas visų jos narių visapusiškam ir pilnavertiškam prigimtinių galių ugdymui.

Koncepcijoje apibrėžėme, kad šeima yra vyro ir moters santuokos pagrindu sukurta, artimais giminystės ryšiais susijusi asmenų bendruomenė, valstybės laikoma subjektu, tuo pačiu pažymėdami, kad asmenų grupės, sukurtas ne santuokos pagrindu, bet siejamas artimos giminystės ryšių, ugdymo, tarpusavio pagalbos ir bendro ūkio vedimu, valstybė globoja, gindama motinystę, tėvystę ir vaikystę.

Valstybinės šeimos politikos tikslas

Naujos politikos tikslas yra numatyti ir vykdyti šeimą palaikančią ir stiprinančią bendrą politiką, kuri užtikrintų bendrąsias sąlygas tei-

Per 17 Nepriklausomybės metų šeimos politika Lietuvoje nebuvo nuosekli. Šeimos politikos plėtros prioritetai, kaip teigia socialinių mokslų specialistai, svyravo nuo šeimos politikos orientuotos į tradicinės šeimos išsaugojimą, grąžinant moterį į šeimą, link siekio kurti palankias lyčių lygybės sąlygas, padėti šeimai derinti šeimos funkcijas ir profesinę veiklą.

kiant diferencijuotą valstybės ir visuomeninių institucijų pagalbą ir paslaugas šeimai visose srityse, siekiant, kad būtų sudarytos sąlygos jai būti nepriklausoma, atsakinga, stabili, aktyvia ir savarankiška, gebanti visaverčiai atlikti savo funkcijas.

Koncepcijoje siekėme atskleisti šeimos išskirtinę vertę asmeni ir visuomenės gyvenime. Kadangi gyvenimas šeimoje yra palankiausias kiekvieno asmens visavertei socializacijai, valstybinės šeimos politikos siekiama — kurti šeimai palankią aplinką, sudarant sąlygas įgyvendinti šeimos prokreacijos (gyvybės davimo) funkciją, ją derinant su kitomis šeimos socializaciją užtikrinančiomis funkcijomis; plėtoti skirtingas kompleksines paslaugas šeimai, stiprinant tėvų vaidmenį, siekiant šeimos išsaugojimo ir deramos vaikų socializacijos; remti švietimo ir socialinės pagalbos programas, padedančias atkurti teigiamą šeimos patirtį, tuo ugdant jos neturinčių asmenų (nepilnoje šeimoje augusių vaikų, išsiskyrusių, vienišų) drąsą ir gebėjimą kurti šeimą įsipareigojant santuokai, formuoti teigiamą visuomenės po-

žiūrį į šeimą, pirmiausia per valstybės švietimo sistemą, kitas valstybines institucijas, riboti šeimą griaujančius viešumos veiksmus.

Siekiant užtikrinti šeimos politikos nuoseklumą, conceptualumą ir ilgalaikiškumą bei veiksmų vientisumą ir koordinavimą, koncepcijoje siūloma įsteigti šeimos politiką kuriančią ir įgyvendinančią instituciją — Šeimos ir vaiko reikalų ministeriją. Siūloma Seime įkurti Šeimos ir vaiko reikalų komitetą. Taip pat rekomenduojama sukurti šeimos vertinimo ir stebėjimo kriterijų bei rodiklių sistemą, kuri būtų naudojama nuolatinei šeimos būklei stebėti ir analizuoti bei sukurti būtinų socialinių paslaugų šeimai infrastruktūros tinklą, teikiami ir kiti pasiūlymai.

Valstybinės šeimos politikos koncepcijos projektas bus pateiktas Seimui š.m. rudens sesijoje, tad kviečiame jau dabar įsijungti į Koncepcijos svarstymą. Seimo Šeimos ir vaiko reikalų komisija, kaip Koncepcijos rengimo iniciatorė, laukia pasiūlymų ir pastabų. Komisijos kontaktai: ribas@lrs.lt, tel. (85) 2396654, miputn@lrs.lt, tel. (85) 2396512.

ES narės turi padėti jaunimui derinti studijų ir šeimos įsipareigojimus

Birželio mėnesį Europos Parlamento (EP) priimtoje neįpareigojančioje ataskaitoje ES šalys raginamos veiksmingiau padėti jaunoms moterims ir vyrams derinti studijas ir šeimos gyvenimą. Parlamentas ragina valstybes įteisinti aukštojo ir profesinio mokymo įstaigų sertifikavimo sistemas, kurios leistų nustatyti, ar ši įstaiga suteikia pakankamai galimybių suderinti studijas su šeimyniniu gyvenimu.

Europarlamentarai pažymi, kad „mergaičių ir moterų švietimas bei mokslas yra žmogaus teisė bei esminis dalykas, suteikiantis galimybę naudotis visomis kitomis socialinėmis, ekonominėmis, kultūrinėmis ir politinėmis teisėmis“.

Apklausos rodo, kad europiečiai nesulaukia tiek vaikų, kiek jie norėtų susilaukti. „Pailgėjusi studijų trukmė, paskatų tapti savarankiškais nebuvimas ir sunkesnis įsitraukimas į profesinę veiklą gali paskatinti jaunimą atidėti vėlesniam laikui sprendimą sukurti šeimą“, — sakoma EP ataskaitoje. Dažniausiai atsakomybė už priklausomų asmenų priežiūrą tenka moterims ir dėl to joms sunku tęsti studijas. Todėl svarbu, kad valstybės vykdytų veiksmingą studijų ir šeimos įsipareigojimų derinimo politiką, skirtą ir jaunoms moterims, ir vyrams.

EP ragina valstybes „užtikrinti studentų draudimą, ypač socialinį ir

medicininį, kuris galėtų apimti ir nuo studento priklausomus asmenis“. Deputatai taip pat ragina valstybes ir kreditavimo institucijas teikti lengvatines paskolas jauniems žmonėms, kurie derina šeiminius įsipareigojimus su studijomis ar mokymusi. Valstybės savo ruožtu raginamos sumažinti arba panaikinti jiems taikomus mokesčius, taip pat nenutraukti šeimos pašalpų mokėjimo dirbantiems, besimokantiems ar išėjusiems tėvystės (motinystės) atostogų asmenims. Be to, europarlamentarų nuomone, vaikų turintys studentai galėtų gauti būstus ir vaiko priežiūros paslaugas tomis pačiomis sąlygomis, kurios taikomos dirbantiems tėvams.

Daugelyje Europos šalių studentai tėvai sudaro nemažą studentų dalį, pavyzdžiui, Airijoje 11,3 proc. studentų turi vaikų, Austrijoje — 10,8 proc., Latvijoje — 10,7 proc., Suomijoje — 8 proc. Aukštojo ir profesinio mokymo įstaigos raginamos atsižvelgti į jų finansinę padėtį apskaičiuojant mokesčius už mokslą.

Europarlamentarai kviečia ES šalis įteisinti aukštojo ir profesinio mokymo įstaigų sertifikavimo sistemas, kurios leistų nustatyti, ar ši įstaiga suteikia pakankamai galimybių suderinti studijas su šeimyniniu gyvenimu.

EP informacija

Dainų šventė. Vilnius, 2007 m. liepa.

Jono Kuprio nuotr.

SEPTYNIOLIKOS TŪKSTANČIŲ PARAŠŲ MEMORANDUMAS

PAŠNEKESYS SU KESTON INSTITUTE ĮKŪRĖJU DR. MICHAEL BOURDEAUX

Tęsinsys iš liepos 25 d.

— Gerbiamas Bourdeaux, Jūs taip pat parašėte nuostabią knygą apie Lietuvą — „Kryžių kraštas“ (Land of Crosses. — The Struggle for Religious Freedom in Lithuania 1939-78, Augustine Publishing Company, Chulmleigh, 1979). Kaip Jums kilo idėja parašyti knygą apie Lietuvą?

— Ne aš pasigavau idėją, bet mane ji pagavo. Lietuvos žmonių neįtikėtino ryžto dėka 7-ame dešimtmetyje iš Lietuvos plaukė plaukė dokumentai apie tikėjimo laisvės pažeidimus, ypač Lietuvos Katalikų bažnyčios kronika. Tačiau šis memorandumas — išskirtinis. Dar nebuvo kito tokios apimtios dokumento, su tiek daug parašų, bent jau kuris sėkmingai pasiekė Vakarus. Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika, kurią leido kun. Sigitas Tamkevičius ir Nijolė Sadūnaitė, buvo labai detali, turėjo labai daug informacijos apie tai, kaip Sovietų valdžia elgėsi su tikinčiais. Aš gaudavau ją lietuvių kalba, bet papildomą kopiją gaudavau ir rusų kalba, kad galėčiau tiesiogiai skaityti (mes taip pat greitai išsiversdavome lietuvišką Kroniką į anglų kalbą). Žinių buvo labai daug.

Aš jau buvau išleidęs keletą knygų — apie rusų ortodoksų bažnyčią, apie protestantų bažnyčią Sovietų Sąjungoje, bet dabar atsirado galimybė parašyti knygą apie Katalikų bažnyčią Lietuvoje. Medžiagos buvo labai daug — reikėjo tik ją susisteminti. Aš galėjau parašyti ir dvigubai ilgesnę knygą, bet „Kryžių kraštas“ jau yra 340 puslapių ilgumo. Būtų buvę per daug detalių — turėjau pasirinkti svarbiausias temas. Todėl kiekvienas skyrius turi vieną pagrindinę temą, kurią galima surasti Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikoje. Kas valdys Lietuvos Katalikų Bažnyčią: Kremlius ar Vatikanas; kokie yra pagrindiniai bažnyčios laisvės klausimai; seminarijos Kaune priespauda; bažnyčia ir parapijos; žmonių tikėjimas ir likimas; kaip komunistai bandė kontroliuoti mokymą Sovietų mokyklose; pagrindinės katalikiškos spaudos atgimimas, kai visa religinė spauda buvo draudžiama; galiausiai, kova dėl tikėjimo pavirsta kova dėl žmogaus

teisių ir iš tiesų dėl tautiškumo ir Lietuvos nepriklausomybės. Knyga buvo išleista 1979-aisiais. Sąjūdis tada dar nebuvo atsiradęs, bet, kai rašiau knygą, mačiau, kad dirva jau yra tam paruošta.

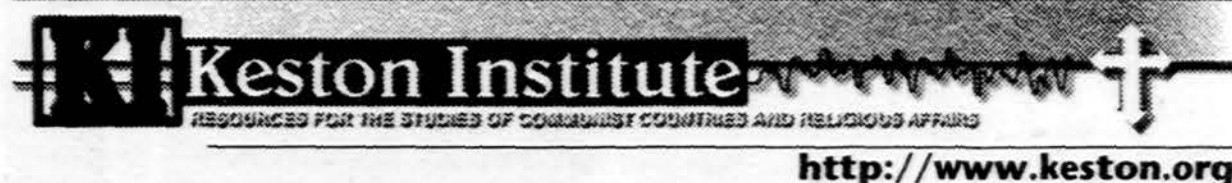
— Jūs įkūrėte Keston Institute, kai Baltijos valstybės dar buvo okupuotos, žmonės persekiojami. Kaip Jums pasisekė tai padaryti?

— Pradėjome nuo rusų kalbos, kuria galėjau laisvai skaityti. Kai mes pradėjome rinkti rusišką medžiagą, kiti kraštai mums taip pat sakė — mes taip pat turime savo pagrindinius leidinius. Tad plėtėme savo veiklą, rinkdami medžiagą iš visų to meto sovietinių respublikų ir okupuotų Baltijos valstybių. Savo veiklą pradėjome 1969-aisiais, turėjo praeiti pora metų, kol mus pasiekė solidus dokumentas iš Lietuvos. Informaciją gaudavome iš skirtingų respublikų, ypač iš Ukrainos. Ukrainoje ir Latvijoje buvo labai aktyvios bažnyčios: Ukrainoje — baptistų, o Latvijoje — liuteronų.

Sulaukę 1970-ųjų vidurio priėmėme rumunų, lenkų, čekų kalba skaitančius, turėjome net nepilnu krūvi dirbantį albaną. 70-ųjų gale galėjome skaityti 20 kalbų iš Rytų Europos, net turėjome kiniečių kalbų specialistų. Archyvas plėtėsi labai greitai, tada dirbo apie 20 žmonių. Jis greitai pasidarė didelis, tačiau ilgai nui negalėjome nieko naujo įsigyti ir kaupti, nes paprasčiausiai neturėjome pinigų.

— Komunizmas sužlugo, komunizmo ideologija sužlugo, bet komunistinės galios struktūros vis dar veikia. Kai kurie kraštai ir dabar yra komunistiniai?

— Mes labai norėtume išplėsti savo darbą apie Kiniją, Šiaurės Korėją, Vietnamą. Deja, mes negauname jokios finansinės paramos šiame krašte (Didžiojoje Britanijoje — Red.), tad mes pajėgiame atlikti tik mažą darbą. Yra svarbu pabrėžti du dalykus: mes vis dar remiame grupę Maskvoje, kuri, nesižvalgdama niekur kitur, o tik į Rusiją, renka medžiagą enciklopedijai apie dabartinę bažnyčios padėtį Rusijoje. Numatomi 8 tomai, 7 iš jų jau yra išleisti. Tai

Aš jau buvau išleidęs keletą knygų — apie rusų ortodoksų bažnyčią, apie protestantų bažnyčią Sovietų Sąjungoje, bet dabar atsirado galimybė parašyti knygą apie Katalikų bažnyčią Lietuvoje. Medžiagos buvo labai daug — reikėjo tik ją susisteminti.

tikrai labai sėkmingas darbas, bet kol kas atliekamas tik rusų kalba, tad iki šiol dar nežinomas Jungtinėje Karalystėje, nežinomas JAV. Galbūt ateityje pavyks gauti pinigų išversti tai į anglų kalbą. Kitas dalykas — archyvo išsaugojimas visada mums buvo pats svarbiausias prioritetas.

Mes turime partnerį — Baylor University Texas. Jis iš tiesų yra gana toli, bet šį liepos mėnesį mūsų archyvas iškeliaus į Ameriką (pokalbis įvyko prieš archyvui iškeliaujant į JAV — Red.). Ten yra tikrai geros galimybės jį išsaugoti, bus įsteigtas Keston tyrimų centras, išlaikant mūsų vardą ir archyvą. Daug dokumentų yra žymiai blogesnėje padėtyje nei 17,050 memorandumas. Visi dokumentai bus išsaugoti, pasinaudojant

Į Baylor University (Texas) perkeltas Keston archyvas.

geriausią pasaulinę dokumentų restauravimo patirtimi. Kai kurie jų yra užrašyti tam tikru mėlynos spalvos rašalu, kuris labai greitai blunka. Šios technologijos dar nėra naudojamos Jungtinėje Karalystėje. Visi mūsų dokumentai bus saugojami Baylor universitete. Dar daugiau, patys įdomiausi dokumentai, įskaitant ir memorandumo kopiją, bus patalpinti internete. Tad jie bus prieinami tyrinėtojų visame pasaulyje. Būtų puiku viską išlaikyti šiame krašte, bet niekas neturėjo pinigų, net ir University of Oxford.

— Ar tyrinėtojai iš kitų universitetų galės pasinaudoti visa Keston kolekcija?

— Taip, jie tikrai galės. Kelionės išlaidos į Texas yra gana didelės, bet pragyvenimo kaina perpus mažesnė, o gal net ir dar daugiau, palyginti su Oxford. Studentai, pavyzdžiui, atvykstantys į archyvą, galės apsistoti universiteto kambariuose už 12 dol. per naktį. Tai, mūsų akimis, beveik už dyką. Viliamės, kad galėsime iš šios pusės (Europos — Red.) suteikti stipendijas, visų pirma studentams iš Rytų Europos, kad jie galėtų nuvykti į Keston archyvą.

— Ačiū už pokalbį.

Su kan. dr. Michael Bourdeaux, Keston institute Oxford prezidentu, 1979-1990 dirbusiu taip pat ministrės pirmininkės Margaret Thatcher patarėju žmogaus teisių ir religijos klausimams, kalbėjosi dr. Darius Furmonavičius, Didžiosios Britanijos Lietuvių katalikų bendrijos sekretorius.

ONINĖS – ĮDIENOJUSIOS VASAROS ŠVENTĖ

LIBERTAS KLIMKA

Šventojo Jokūbo dieniai papročiais antrina Oninės. Jų data yra liepos 26-oji. Gi vardas — bene populiariausias iš moteriškųjų Lietuvoje. Šventoji Ona liaudiškoje ikonografijoje vaizduojama dažniausiai su knyga, priglobusi dukrą mergelę Mariją, — tai motinos mokytojos ir auklėtojos įvaizdis. Daugelyje Lietuvos bažnyčių tądien vykdavo atleidai kartu su didžiaisiais metiniais jomarkais. Kaipgi kitaip: antroji vasaros pusė — jau išaugintų gėrybių metas. Seniau ir samdiniai iš šeimininkų gaudavo kažkiek pinigėlių turguje paišlaidauti.

Taiklūs šio meto liaudiški apibūdinimai, sudėlioti į patarles. Sakoma: „Šventa Ona — duonos ponis“, „Atei-

na Onutė su šviežia duonute“, „Šventa Ona — gera žmona: aptepa duoną su smetona“ (sodriame žolės atole priganyta karvė duoda riebesnį pieną). Dar sakoma: „Šventa Ona krikština obuolius“, taigi jau galima nusipurtyti pirmųjų vasarinių obuoliukų. Su rugiais kartu sode prinoksta vyšnios ir baltakojės kriaušės — galima jau pasikasti pirmųjų bulvių. O kas naujo gamtoje? Miške pasirodo „ruginiai“ baravykai, prisirpsta avietės, vieversys nustoja giedoti, varlės nuo rugiapjūtės „užauga“ nasrai — nebekurkia. Užtat didieji žiogai vakarais čirpia nepavargdami. Ir dar toks laiko požymis, įtvirtintas pasakyje: „Kai tik gandras gubas pamato, tuoj veda vaikus iš lizdo“.

Dienos trukmė nuo saulėgrįžos jau sutrumpėjo visa valanda... Tad

„dalgė rugienon — balana sienon“, vakarieniaujant jau reiks pasišviesti. O kaime darbas darbą veja: rugius nupjovus, tuoj reiks į kviečius eit, o ir miežiai tuokart pradeda kukti. Po rugiapjūtės kerpama avelių vilna, vadinama rugine arba nuobarine, ji esanti pati geriausia audimui.

Jokūbinės ir Oninės — įdienojusios vasaros šventės. Vienų darbų pabaiga, kitų pradžia. Bet ir vasaros malonių džiugesys, kaip Vytauto Mačernio sueiliuota:

Kiekvieną rytą mano nubudimas
Gražus kaip pasaka. Ir aš

nebegaliu
Žinot, iš kur dangus šviesos tiek
imas,

Iš kur tiek saulė aukso
spindulių...

MACKINAC TILTUI — JAU 50 METŲ!

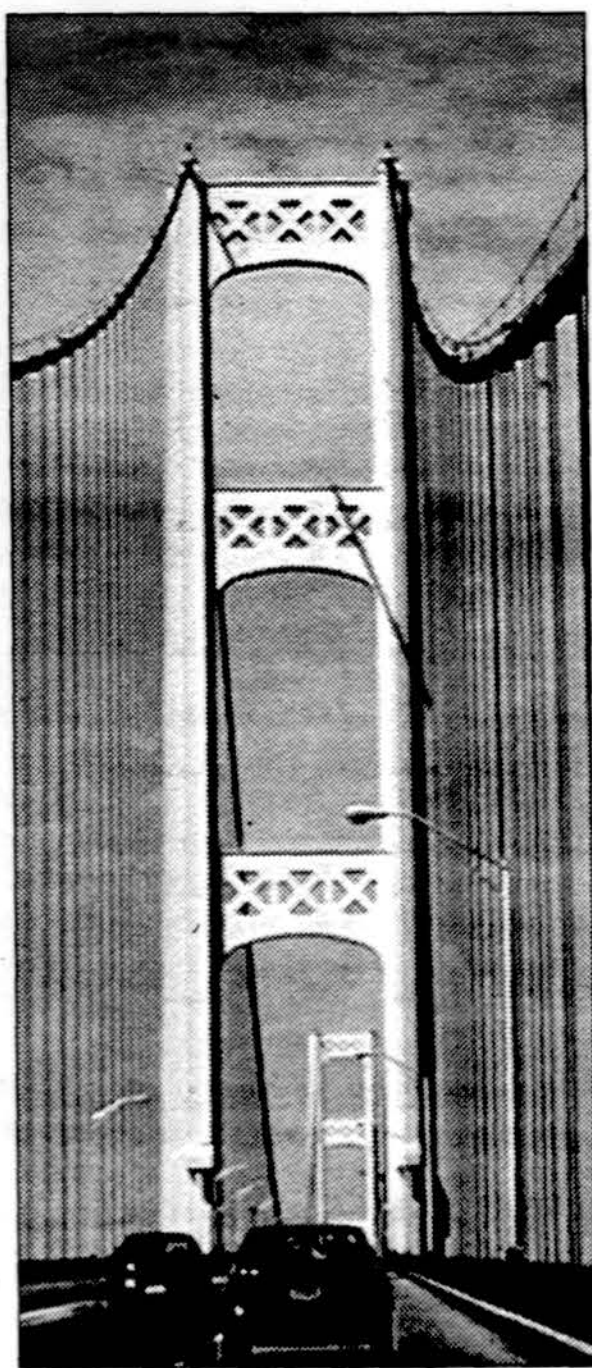
ROMUALDAS KRIAUČIŪNAS

Valstija simbolizavo pabėgimą
į gamtą

Į Ameriką atvykome 1950 metais ir iš pradžių apsistojoje Čikagos kaimynystėje esančiame Cicero mieste. Netrukus persikėlėme į Čikagą ir teko gyventi Brighton Park, skerdyklų pašonėje esančiame Town of Lake, dar vėliau prašmatniame Marquette Park rajone. Gyvendami didmiestyje vis ieškojome progų pabėgti iš miesto kamšties ir triukšmo į gamtą.

Vienas iš tokių pabėgimų, gal 1953 metais, buvo kelionė „Greyhound“ autobusu į Paw Paw miestelį Michigan valstijoje. Į ten važiovome beveik visą dieną, nes autobusas stovinėjo kiekviename miestelyje. Išlipę Paw Paw autobuso stotelėje net negalvojome, kad būtų koks taksiukas ar kas mus paimtų į vykstančią ateitininkų stovyklą. Nelabai žinodami tikslios krypties penkiese žygiavome gal valandą ar daugiau, kol atradome norimą stovyklą sename kurortiniame vasarnamyje, esančiame gamtoje prie ežero.

Į Michigan teko važiuoti ir kitomis progomis. Vis imponavo valstijos gamta ir grožis. Su laiku Michigan valstija tapo tarsi gamtos, jos ramybės ir grožio simboliu. Po devyniolikos metų, pagyvenus Illinois, Missouri, Texas ir Georgia valstijose, sąmoningai pasirinkome atsikraustyti į Michigan – į jos sostinę Lansing. Augindami tris sūnus norėjome gyventi netoli didesnio universiteto, tokioje klimato juostoje, kurioje būtų visi keturi metų laikai, netoli Dainavos ir lietuviškų telkinių. 1969 m. nusipirkome 1957 m. metais statytą medinį namą, kuriame užaugino savo vaikus, ten pat su žmona tebe gyvename. Įdomiu sutapimu tais pačiais – 1957 – metais taip pat buvo pastatytas ar nutiestas kabantis tiltas, tuo laiku tapęs ilgiausiu kabeliniu tiltu pasaulyje. Šiame rašinyje plačiau aprašysiu ne mūsų namelį, o tą didingą Mackinac tiltą.

Tilto idėja gimė
1884 metais

Pati Michigan valstija turi beveik 57,000 kv. mylių ir yra 22 didžiausia valstija JAV. Gyventojų skaičiumi ji yra aštuntoje vietoje, su daugiau nei dešimčia milijonų gyventojų. Tarp tolimiausių valstijos geografinių taškų yra ilgesnis nuotolis negu tarp Michigan valstijos ir JAV sostinės Washington, DC. Valstija susideda iš dviejų pusiasalių, vadinamų žemutiniu ir aukštutiniu. Istoriskai ir geografiškai aukštutinis pusiasalis labiau giminiavosi su Wisconsin valstija, nei su žemutiniu pusiasaliu. Siauriausioje vietoje, Mackinac sąsiauryje, abu vienoje ir kitoje pusėje esančius St. Ignace ir Mackinaw miestelius skyrė penkių mylių vandens juosta. Tarp pusiasalių buvo galima susisiekti keltais. Nors į darbą buvo pakinkyti devyni keltai, kurie pervežinėjo žmones ir automobilius, laikui bėgant jie nebespėjo visų aptarnauti. Ypač stirnų medžiojimo sezono metu susidarydavo mylių ilguomo eilės.

Mintis sujungti abu pusiasalius pirmą kartą spaudoje pasirodė 1884 metais. „Grand Traverse Herald“ laikraščio redaktorius siūlė pagalvoti apie tiltą ar tunelį. Po daugelio metų, 1928 m., valstijos kelių skyrius apskaičiavo, kad tiltą pastatyti kainuotų 30 milijonų dolerių. Pastangos sutelkti lėšas subliuško. Antrasis pasaulinis karas bet kokius rimtesnius planus privertė atidėti į šalį. Tik 1952 metais valstijos seimelis priėmė įstatymą, leidusį įsteigti Mackinac tilto komisiją. Apskaičiuota, kad tilto kaina jau būtų apie 100,000,000 dol.

Paskutinis metalo gabalas, sujungęs abi tilto puses, buvo pakeltas ir įmontuotas 1957 m. gegužės 17 dieną. Lygiai 50 metų ir savaite vėliau aš su žmona Gražina vėl tą ežerą gražiolę pervažiovome. Dieną prieš tai stovyklavome St. Ignace miestelyje esančiame Straits parke. Gavome vietą visai netoli ežero kranto taip, kad iš stovyklavietės matėme tą majestotišką tiltą. Ten stovyklavome ne pirmą kartą, bet kiekvieną kartą stovyklavdami pakiliai išgyvenome Dievo tvarinius: Michigan ir Huron ežerus bei žmogaus techninio kūrybingumo vaisių – tą tiltą. Sutevus tiltas tampa tarsi milžiniška kalėdine eglute, pasipuošusia tūkstančiais švieselių ir važiuojančių automobilių lempų.

Tilto statyba

Mackinac tilto statyba prasidėjo 1954 m. gegužės 7 dieną. Statymo metu žuvo penki darbininkai. Po tilto atidarymo žuvo dar vienas darbininkas. Su mažu Yugo automobiliuku per greitai skubėjusi moteriškė, atsimušusi į tilto barjerą, vėjo buvo nupūsta į šalto ežero gelmes. Tiltas automobiliams, sunkvežimiams ir motociklams buvo atidarytas 1957 m. lapkričio mėn. 1 d. Juo draudžiama eiti pėsčiomis ar važiuoti dviračiu. Kai jis buvo pastatytas, tuo metu buvo ilgiausias ant kabelių kabantis tiltas pasaulyje, nusitęsęs penkias mylias arba 8 km. Nuo to laiko tiltas nesusitraukė, bet dabar pagal savo ilgį jau yra trečioje vietoje pasaulyje. Ilgesni už jį yra Akashi tiltas Japonijoje ir Great Belt tiltas Danijoje. Nuo pat pastatymo tiltas yra atidžiai prižiūrimas ir vis atnaujinamas. Tačiau netrukus reikės pagrindinio remonto, kuris numatomas 2017 metais. Išlaidų sąmata yra dvigubai didesnė negu tilto kaina. Pakeisti tilto dangą – metalines groteles ir cementinį grindinį – kainuos 200,000,000 dol. Pats tiltas negauna jokios finansinės paramos nei iš valstijos, nei iš federalinės valdžios. Pagal įstatymą, jis turi būti ekonomiškai savarankiškas. Tuo tarpu turistų srautas šiek tiek sumažėjo. Pvz., vien šiais metais, palyginus su pernai, per pirmuosius du metų mėnesius, pervažiuojančių automobilių skaičius sumažėjo 20,000. Aišku, sumažėjo ir už pervažiovimą surenkami pinigai. Dabartinė pervažiovimo kaina automobiliui į vieną pusę kainuoja 2,50 dol.

Su tilto atidarymu prasidėjo ir kai kurios su juo susijusios tradicijos. Pvz., kiekvieną Darbo dieną, nuo pat pirmųjų metų, dvi tilto juostos yra uždarnos automobiliams, ir pėsčiesiems leidžiama pereiti tiltą (viena kryptimi – iš šiaurės į pietus). Kasmet tose eitynėse dalyvauja nuo 50,000 iki 60,000 žmonių. Paskutinį kartąėjome kartu su savo sūnumis ir anūkais 2002 metais. Manoji Gražina man primena, kad mes tokias eitynes esamę atlikę bent penkis kartus. Tai tikrai neužmirštas įvykis, vertas pakartojimo.

Tiltas yra aukštai iškeltas, tad stiprus vėjas nėra retenybė. Šių metų greičiausias vėjas buvo vasario mėnesį, kada jo greitis pasiekė 75 mylias per valandą. Rekordinis greitis buvo pasiektas 2003 metais, kai vėjo grei-

tis siekė net 124 mylias per valandą! Prieš tai rekordas buvo 117 mylių per valandą. Norint perspėti apie besusidarantį vėjo pavojų, į vakarus nuo tilto yra įrengti vėjo sekimo prietaisai.

Aukštinis tilto jubiliejus

Pagrindinės iškilmės įvyks liepos 26 d., kai bus pristatytas tilto pervažiovimo talonėlis su dr. David Steinman – tilto planuotojo – atvaizdu. Iškilmingas pokylis įvyks liepos 27 d. Parada ir iškilmingas tilto pervažiovimas bus dieną po to. Pirmojo tilto pervažiovimo paminėjimas įvyks lapkričio 1 d.

Prieš tiltui tarrant realybe buvo daug tokių, kurie iš šios minties juokėsi. Visa tai prisimena Lawrence Rubin, kuris buvo tilto statymo komisijos generalinis sekretorius, sėkmingai surinkęs reikalingas lėšas. Į pensiją jis išėjo 1984 metais ir dabar jau yra 94 metų amžiaus, gyvena St. Ignace miestelyje. Iš namo verandos kas vakarą savo statytam tiltui pasako labanaktis, o iš ryto su juo sveikinasi kaip su geriausiu draugu. Jo teigimu, jo romanas su tiltu niekada nesibaigė. Jis su nostalgija prisimena pirmąjį parodą tiltu 1957 metais. Tada iš visų 83 Michigan valstijos apskričių buvo išrinktos gražiolės, kurios atvirais „Oldsmobile“ modelio automobiliais pervažiojo per tiltą. Panašus paradas planuojamas ir šįmet. Nerašoma, kokie automobiliai bus naudojami, tačiau mažai vilties, kad tai bus naujutėliai „Oldsmobile“. „General Motors“ šios markės automobilius nustojo gaminti prieš porą metų.

„Upper Peninsula“ žurnale (www.upperpeninsula.biz) 2007 m. gegužės/birželio mėnesių numeryje išspausdintame aprašyme cituojamas minėtasis Lawrence Rubin, kuris teigia, kad lėšų sutelkimas tilto statybai buvo didesnis pasiekimas nei paties tilto pastatymas. Telkiant lėšas buvo susilaukta daug opozicijos.

Už keleto mylių į rytus nuo tilto yra Michigan turistų labiausiai lankomas objektas – Mackinac sala. Į ją tilto nėra, tad ten tegalima nuvykti dažnai kursuojančiais laiveliais arba skristi lėktuvėliu. Žiemą salą galima pasiekti sniego motociklais, nors pačioje saloje privatūs automobiliai neleidžiami.

Nukelta į 9 psl.

P. Vaitiekūnas ateina į susitikimą su prezidentu. Gedimino Bartuškos (ELTA) nuotr.

Ministras iš Rusijos pageidautų daugiau geranoriškumo

Vilnius, liepos 25 d. (ELTA) — Užsienio reikalų ministras Petras Vaitiekūnas trečiadienį su prezidentu Valdu Adamkumi aptarė artimiausio pusmečio užsienio politiką, tačiau konkrečių veiklos planų žurnalistams neatskleidžia.

„Prezidentas turi daug ambicingų idėjų, kaip suaktyvinti mūsų užsienio politiką per artimiausius pusę metų. Aptarėme, kuriomis kryptimis reikėtų sukoncentruoti mūsų diplomatinio korpuso pastangas Europos Sąjungoje, regioniniame bendradarbiavime, Europos kaimynystės politikoje, dvišaliuose santykiuose“, — po susitikimo su prezidentu sakė P. Vaitiekūnas.

Ministro teigimu, Lietuvos planuose artimiausiu laiku numatomas glaudus bendradarbiavimas ne tik Europos Sąjungos (ES) viduje, bet ir su Rusija.

Prezidentas anksčiau yra minėjęs, kad Lietuvos ir Rusijos santykiai

yra gerokai atšalę. „Turime porą idėjų, kaip atšildyti tuos santykius, tačiau konkrečiau jas suformuluoti turėtų prezidentas“, — sakė P. Vaitiekūnas.

Ministro nuomone, Rusija turėtų glaudžiau bendradarbiauti su Lietuva tiriant Sausio 13-osios įvykius. „Šioje vietoje iš Rusijos pageidautume daugiau skaidrumo, bendradarbiavimo, geranoriško siekimo rasti tiesą ir nubausti kaltuosius“, — sakė užsienio reikalų ministras.

Nuo rudens Lietuva turėtų suaktyvinti užsienio politiką ir Vidurio Azijos šalyse, taip pat Baltijos valstybėse.

Ministras su prezidentu taip pat aptarė pastarųjų dienų Lenkijos poziciją dėl naujos atominės elektrinės statybos Lietuvoje. Lenkija grasina atsisakyti dalyvauti statybose, jei jai nebus leidžiama nusipirkti 1,000 — 1,200 megavatų jos pagaminamos energijos.

Savivaldybės tarnautojas bus atleistas

Vilnius, liepos 25 d. (BNS) — Už galimą kyšio paėmimą sulaikytas Vilniaus miesto savivaldybės Viešosios tvarkos ir bendrųjų reikalų departamento direktorius Darius Šaluga bus atleistas iš pareigų nepaisant tyrimo baigties, teigia sostinės meras Juozas Imbrasas.

Anot mero, atleidimo pagrindų ieškoti teks Teisės departamentui, o kol kas D. Šalugos įgaliojimai bus sustabdyti.

Valstybės saugumo departamentui (VSD) ir Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) pareigūnai antradienį D. Šalugą sulaikė įtarus, jog valdininkas

gavo 50,000 litų kyšį už tai, kad pasinaudodamas savo tarnybine padėtimi bei įtaka, paveiktų kitus savivaldybės tarnautojus dėl palankių sprendimų priėmimo.

Įtariama, kad D. Šaluga, kuris kol kas yra vienintelis sulaikytas įtariamasis šioje byloje, veikė kaip tarpininkas.

Manoma, kad jis už kyšio davėjui palankaus Vilniaus miesto savivaldybės administracijos sprendimo priėmimą pareikalavo ir per kelis kartus paėmė 100,000 litų kyšį.

Ikteisminį tyrimą atlieka STT pareigūnai.

Latvija nori sujungti Baltiją su Juodąja jūra

Vilnius, liepos 25 d. (BNS) — Latvijoje netrukus bus pradėti rinkti parašai dėl referendumo, per kurį šalies gyventojai turėtų nulemti Dniepro kanalo, sujungiančio Baltijos jūrą su Juodąja, likimą.

Projekto rengėjai tikina, kad šis tranzitinis koridorius perpus trumpins kelią iš Šiaurės Europos į Artimuosius Rytus ir atspirks jau po 11 metų.

Planuojamas Rygą ir Chersoną (Ukraina) sujungiantis tranzitinis vandens kelias, kurio projekto koncepcijai pritarė Europos Sąjunga, būtų 2110 kilometrų ilgio. 360 kilometrų jo atkarpa driktųsi Latvijos, 719 km — Baltarusijos ir 1,031 km — Ukrainos teritorija. 100 metrų pločio ir 5 m gylio vandens kanalu galėtų plaukti iki 100 m ilgio ir 15 m pločio 5,000 tonų keliamosios galios krovininiai laivai. Nuo Rygos iki Chersono būtų įrengta 18 šliužų. Atstumą nuo Baltijos iki Juodosios jūros laivai įveiktų per 12 dienų.

Latvijos, Baltarusijos ir Ukrainos ekspertų skaičiavimais Rygos — Chersono kanalo statyba kainuotų apie 10 mlrd. JAV dol., o statybos darbai truktų 10 metų. Tranzitiniu vandens keliu per metus būtų galima pervežti 140 milijonų tonų krovinių — dvigubai daugiau, nei šiuo metu pervežama per visus Latvijos uostus. Apšaukiuota, kad šis projektas atspirktų per beveik 11 metų.

Projekto sąmatą gerokai padidino būtinybė nutiesti naujus vandens kelius aplenkiant ant Dauguvos ir

Dniepro pastatytas hidroelektrines, tačiau Baltiją ir Juodąją jūrą sujungiantis vandens kelias žada didelius pelnus: upių transporto rentabilumas 60 kartų viršija pervežimų automagistralėmis ir 2 — 5 kartus geležinkeliais rentabilumą.

Nepaisant to, kad išankstiniais skaičiavimais Baltijos — Juodosios jūros tranzitinis koridorius Latvijai per metus uždirbtų apie 900 mln. dolerių pelno, Latvijos vyriausybė prieš kelerius metus konstatavo, jog šio projekto įgyvendinimas gali susidurti su rimtomis ekologinėmis kliūtimis.

Projektą inicijuojančio Latvijos iniciatyvinio judėjimo „Naujas šilko kelias“ atstovas Haralds Ermalis dienraščiui „Dienas Bizness“ sakė, kad Rygos — Chersono kanalo statyba domisi stambūs pasaulio bankai, be to, tikimasi pritraukti ir ES lėšų. Tačiau projektas būtų įgyvendinamas ilgai, ne mažiau nei dešimtmetį, per tą laiką pasikeistų ne viena vyriausybė, todėl, pasak H. Ermalis, statybą finansuojantys bankai nori tvirtų garantijų. Būtent dėl to ir pradėtas pasiruošimas referendumui, nes tokiam dideliame nacionaliniam projektui turėtų pritarti šalies gyventojai.

Pasak dienraščio, panašūs referendumai turėtų būti surengti ir Baltarusijoje bei Ukrainoje.

Sumanymas sujungti Baltijos jūrą su Juodąja nėra naujas — carinėje Rusijoje dar iki Pirmojo pasaulinio karo buvo patvirtintas Rygos — Chersono kanalo statybos planas. Dar kartą prie šio projekto buvo sugrįžta 1960 m.

Teatro vadovė apsigyveno darbe

Atkelta iš 1 psl.

šių patalpų direktorė asmeniniams interesams negali naudoti. Jos negali būti įformintos ir kaip žybybinis butas“, — pasakojo ministro patarėjas.

Pasak jo, padariusi pažeidimą suprantą ir pati A. Žigaitytė-Nekrošienė. Tarnybinių patikrinimų atliekančiai komisijai ji aiškino Klaipėdoje neturinti gyvenamojo ploto, o nuomotis butą jai esą per brangu.

Kaip teigė M. Šivickas, teatre apsilankiusi komisija surinkta informacija bei A. Žigaitytės-Nekrošienės pasiaiškinimą perduos kultūros ministrai, o šis, pasitaręs su teisininkais, nuspręs, kokią nuobaudą taikyti prasižengusiai teatro vadovei. A. Žigaitytės-Nekrošienės taip pat bus prašyta susirasti kitą gyvenamąją vietą ir teatre nebenakvoti.

Klaipėdos muzikinio teatro vadovės ir kolektyvo santykiai įtempti buvo ir anksčiau.

Sausio mėnesį kultūros mi-

nistrui bei Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetui buvo įteiktas penkiasdešimt aštuonių muzikinio teatro darbuotojų pasirašytas viešas pareiškimas, kuriame teigiama, jog teatre vyraujant nuolatinei įtampai, nepakantumo atmosferai ir baimei, neįmanomas visavertis darbas bei kūryba ir prašoma atkreipti dėmesį į nerimą keliančius faktus, susijusius su teatro vadovės veikla.

Protestuodami prieš, jų manymu, autoritarinį A. Žigaitytės-Nekrošienės vadovavimą, teatro artistai Vilniuje vykusį gastrolių metu taip pat surengė protesto akciją, nors spektaklių nenutraukė.

A. Žigaitytė-Nekrošienė tuomet atmetė protestuotojų kritiką, sakė pasigedusi konstruktyvių problemų iškėlimo ir teigė nematanti savo darbo trūkumų.

Jau du dešimtmečius veikiančio teatro kolektyvą šiuo metu sudaro 250 darbuotojų.

SPORTAS

* Praėjusį sezoną ketvirtą vietą Lietuvos krepšinio lygoje užėmęs Klaipėdos „Neptūnas“ antradienį pasirašė sutartį su 26-erių metų 207 cm ūgio vidurio puolėju Giedriumi Jankausku. Kaune gimęs ir Klaipėdoje gyvenantis krepšininko įsigijimu uostamiečio komanda baigė komplektuoti priekinės linijos gretas. Paskutinį sezoną G. Jankauskas buvo vienas iš „Panevėžio“ komandos geriausių žaidėjų.

* Belgrade vykstančiame IX Europos jaunimo olimpiniam festivalyje antradienį toliau tę-

sėsi krepšinio turnyras. Lietuvos vaikų krepšinio komanda iškovojo antrąją pergalę, rezultatu 90:77 įveikusi bendraamžius, tačiau gerokai aukštesnius Ispanijos krepšininkus.

* 27 metų 211 cm Lietuvos krepšinio rinktinės vidurio puolėjas Robertas Javtokas pasirašė dvejų metų sutartį su Maskvos „Dinamo“ (Rusija) komanda. R. Javtokas sutartis su Atėnų „Panathinaikos“ (Graikija) komanda galiojo iki 2008-ųjų vasaros ir „Dinamo“ teko sumokėti išpirką už krepšininką iš Lietuvos.

Atkelta iš 1 psl.

nes reikėjo išmokyti visų burių ir visų virvių, kurių yra per du šimtus, pavidinimus. Išmokyti neužtenka — reikia mokėti ir panaudoti. Išgirsti manevro komandą ir jau turi žinoti, kur bėgti“, — pasakojo V. Vazgys.

Pasak kariūno, antrąjį mokslo pusmetį, po trumpų žiemos atostogų, vyko 6 mėnesių karininkų kursai. Kursų metu buvo mokoma navigacijos, teisės, istorijos, anglų kalbos ir kitų dalykų. „Išmokome buriuoti jachtomis ir valdyti katerius. Atliko- me šešių savaitių praktiką laivyne —

pats tarnavau fregatoje F213 „Augsburg“. Kursų pabaigoje susumuoti bazinių ir karininkų kursų egzaminų rezultatai, atsižvelgta į fizinį pasirengimą ir taip išrinkti du geriausiai šiemet mokslus mokykloje baigę kariai — vokiečiai ir užsieniečiai.

Šiuo metu V. Vazgys kaip ir kiti Miurviko karinių jūrų pajėgų mokyklos kadetai atostogauja. Po vasaros atostogų Vytautas tęs mokslus Vokietijoje iki 2008 metų gruodžio pabaigos.

Karinių jūrų pajėgų karo mokyklą kasmet baigia 220-240 studentų.

Pasaulyo naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

Europą užklupo karščio banga

Romos gyventojai gaivina siurkšnę kojas į fontano vandenį.

AP nuotr.

Budapeštas, liepos 25 d. (AFP/BNS) — Vengrija antradienį pranešė, kad praėjusią savaitę dėl karščių, kurie ir toliau vargina pietinius ir rytinius Europos regionus, mirė iki 500 žmonių.

Karščio banga gyvybių pareikalavo ir Pietų Italijoje, kur antradienį per miško gaisrą netoli Peskičio miesto gyvi sudegė du automobiliu važiuoję žmonės, o dar du užtroško nuo dūmų netoliese esančiame paplūdimyje. Iš paplūdimio jūra teko evakuoti maždaug 4,000 žmonių.

Dėl karščių 30 žmonių mirė Rumunijoje, du — Bulgarijoje ir Graikijoje, dar du — Kroatijoje.

Tuo tarpu Britanijoje nesiliauja didžiausi per 60 metų potvyniai — miesteliai virto salomis, be elektros ir vandens tiekimo liko šimtai tūkstančių namų.

Vengrijos sveikatos apsaugos pareigūnai sakė, kad nuo liepos 15-osios iki liepos 22-osios šalies centrinėje regione karštis prisidėjo prie ankstyvos 230 žmonių mirties, o visos šalies mastu „tai reiškia maždaug 500 mirties atvejų“.

Antradienį Vengrijoje užregistruota rekordinė per visą meteorologinių stebėjimų istoriją 41,9 laipsnio pagal Celsijų oro temperatūra.

Balkanų valstybių pareigūnai ragina žmones neiti iš namų.

Graikijoje antradienį oro temperatūra buvo 45 laipsniai pagal Celsijų, Italijoje — 44. Romoje užregistruota viena šilčiausių per visą istoriją naktų — temperatūra buvo 27,1 laipsnio.

Bulgarijoje karščiai taip pat didžiausi per visą stebėjimų istoriją — kai kur šalyje termometro stulpelis buvo pakilęs virš 45 laipsnių.

Pranešama, kad Rumunijos miestų gatvėse buvo nualpę daugiau kaip 860 žmonių.

Vienas didžiausių gaisrų antradienį siautė prie Bitolos miesto Makedonijos pietuose. Jo metu žuvo vienas žmogus, išdegė maždaug 1,000 ha miško. Tūkstančius gyventojų reikėjo evakuoti.

Graikijoje gaisrai per mėnesį nusiaubė 32,000 ha, pranešė vyriausybė. Ant Parnito kalno prie Atenų išdegė 5,6 tūkst. ha miško.

Vladimir Putin užsipuolė Londoną

Maskva, liepos 25 d. („Reuters“/BNS) — Rusijos vadovas Vladimiras Putin antradienį užsipuolė Didžiąją Britaniją, pavadindamas jos reikalavimą išduoti įtariamąjį nužudžius buvusį saugumo darbuotoją Aleksandrą Litvinenką, kolonijinio mąstymo sindromu.

Jis griežtai atsiliėpė apie Londono siūlymą pakeisti Rusijos konstituciją, kad būtų galima išduoti įtariamąjį Andrejų Lugovoją.

„Smegenis jiems reikia pakeisti, o ne konstituciją“, — sakė V. Putin susitikime su jaunimo judėjimų aktyvistais netoli Maskvos.

„Tai, ką jie siūlo, tai dar viena kolonijinio mąstymo atgyvena“, — sakė V. Putin, kurį tai sakantį parodė Rusijos televizija.

„Jie jau pamiršo, kad Britanija — jau ne kolonijinė valstybė, ir Rusija, ačiū Dievui, niekada nebuvo Didžiosios Britanijos kolonija“, — sakė jis.

Paprašytas pakomentuoti Rusijos vadovo teiginius Britanijos URM atstovas sakė: „Mes ir toliau sieksime, kad Rusijos valdžia konstruktyviai bendradarbiautų su mumis,

stengdamiesi atiduoti šio Didžiojoje Britanijoje padaryto nusikaltimo tyrimą į Britanijos teismą.“

Rusija atsakė išduoti A. Lugovoją Britanijos teisingumui ir primygtinai teigia, kad Londonas pats slepia „nusikaltėlius“, tokius kaip V. Putin oponentą Borisą Berezovskį, gavusį politinį prieglobstį Britanijoje.

„Londone slepiasi 30 žmonių, kurių ieško Rusijos teisėsaugos institucijos už padarytus sunkius ir itin sunkius nusikaltimus“, — pareiškė V. Putin.

„Jie niekur neišduoda žmonių, kurie slepiasi jų teritorijoje, taip pat ir žmonių, kurie įtariamai ir kaltinami teroristine veikla“, — sakė jis.

Maskvai atsakius išduoti A. Lugovoją, Londonas išsiuntė keturis Rusijos diplomatus, sustabdė derybas dėl paprastesnio vizų režimo, taip pat peržiūrėjo kai kuriuos santykių su Rusija aspektus. Griežtą Britanijos poziciją parėmė JAV.

Vakarai sako, jog Rusijos valdžios kontroliuojamas naftos dolerių srautas leidžia Kremlui demonstruoti jėgą, siekiant sustiprinti savo pozicijas pasaulio arenoje.

EUROPA

LONDONAS

Didžiojoje Britanijoje kilus didžiausiems per 60 metų potvyniams, universitetiniame Oxford mieste trečiadienį teko evakuoti žmones iš šimtų namų. Temzės vanduo kilo visą naktį ir išsiliejo iš krantų. Policija pranešė, kad reikėjo evakuoti žmones iš 250 namų ir kad evakuotieji laikinai glaudžiasi Oxford futbolo stadione. Kitų prie Temzės esančių miestų gyventojai buvo perspėti, kad upės vanduo gali kilti visą dieną. Vakarų Anglijoje, kuris labiausiai kenčia nuo potvynio, 350,000 žmonių vanduo gali nebūti tiekiamas dar dvi savaites. Tačiau pranešama, kad vietos upės vanduo jau pradėjo slūgti.

RYGA

Šio mėnesio pradžioje kadenciją baigusi Latvijos prezidentė Vaira Vike-Freiberga drauge su savo vyru Imantu Freibergu įsteigė bendrovę „VVF Consulting“. Ši bendrovė į Latvijos įmonių registrų centrą įtraukta liepos 18-ąją, t.y. praėjus vos 10 dienų po V. Vike-Freiberga pasitraukimo iš Latvijos prezidentės posto. „VVF Consulting“ įstatinis kapitalas yra 2,000 latų, Freiberga šeima ją valdo pariteto pagrindu. V. Vike-Freiberga bus valdybos pirmininkė, jos vyras — valdybos narys. Kokias paslaugas teiks „VVF Consulting“ kol kas nepasakoma.

MILANAS

Alpėse mirtinai sušalo šeši alpinistai, nes oro temperatūra nukrito gerokai žemiau nulio, trečiadienį pranešė Italijos ir Prancūzijos pareigūnai. Žmonės nuo šalčio mirė antradienį, per tris atskirus incidentus. Šios nelaimės įvyko tokiu metu, kai beveik visoje Italijoje tvyro karščiai, dėl kurių kilo miškų gaisrai ir žuvo mažiausiai du žmonės. Prancūzų pareigūnai keturis mirusius alpinistus rado prancūziškojoje Monblano pusėje. Tarp jų yra žmogus iš Čilės, prancūzas ir Naujosios Zelandijos pilietis. Dar dviejų sušalusių alpinistų pilietybės tikrinamos.

JAV

WASHINGTON, DC

JAV pajėgų Irake vadovybė parengė planą, kuriame numatoma, kad Amerikos pajėgos šioje šalyje liks dar dvejais metais, antradienį patvirtino kariškiai. Laikraštis „The New York Times“ pranešė, kad šiame plane raginama iki 2008 metų vasaros atkurti saugumą Bagdade ir kituose rajonuose, o iki 2009 metų vasaros pasiekti, kad visoje šalyje būtų „patvarus saugumas“. „Šis straipsnis yra tikslus“, — sakė pulkininkas Steven Boylan, JAV pajėgų Irake vadovo generolo David Petraeus atstovas. Pentagono atstovas taip pat patvirtino, kad vadovybė Bagdade parengė kampanijos plano projektą.

AZIJA

BAKU

Atliekantis bausmę kalėjime Azerbaidžano laikraščio „Nota Bene“ žurnalistas Faramaz Alachverdiev paskelbė bado streiką ir užsisiejo siūlais burną, praneša teisių gynėjai. Nuteistojo artimieji teigia, kad taip jis išreiškia protestą prieš įkalinimą. Azerbaidžano teisingumo ministerijos penitenciarinės tarnybos vadovas, patvirtinęs, kad F. Alachverdiev paskelbė bado streiką, nepatvirtino ir nepaneigė žinių, kad žurnalistas užsisiejo burną. Jis taip pat pareiškė, kad atitinkamos ministerijos tarnybos aiškinasi F. Alachverdiev reikalavimus.

KABULAS

Afganistano rytuose esančioje Kunaro provincijoje buvo pagrobtas vokiečių žurnalistas ir jo vertėjas afganas. Pasak Shah Wasi Mangal, žurnalistas su vertėju vyko į kaimą, kuriame prieš dvi savaites per NATO antskrydį žuvo civilių asmenų.

DELIS

Indijoje trečiadienį prisaikdinta pirmoji moteris prezidentė, kuri buvo išrinkta po nemalonios kampanijos, kurios metu buvo ginčijamasi dėl Pratibha Patil tinkamumo eiti šias pareigas. 72 metų P. Patil, kuri vilkėjo baltos ir žalios spalvų sari, prezidento priesaiką davė parlamente. Ji pažadėjo laikytis konstitucijos.

ATLANTIC Express Corp.

1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Auto Export

Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Small Packages

Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Air Freight

Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

Trucking

Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

Gabus matematikas – viename prestižiškiausių pasaulio universitetų

Ne taip seniai, birželio 14 d. Lietuvoje parlamentinės partijos pasirašė susitarimą dėl mokslo ir studijų sistemos pertvarkos principų. Lietuvos spaudoje šiuo klausimu pasirodė nemažai straipsnių, vienaip ar kitaip svarstančių, kaip šis susitarimas paveiks aukštąjį mokslą. Lietuvos moksleivių sąjunga „Lietuvos ryto“ tinklalapyje išspausdintame laiške pateikė net keturis scenarijus, kaip ši reforma gali pakeisti jaunimo požiūrį į aukštąjį mokslą Lietuvoje. Kol reforma neįsigalėjo, sunku ką nors ir prognozuoti. Tačiau atsivėrus ES sienoms, iš Lietuvos į užsienio aukštąsias mokyklas išvyksta studijuoti vis daugiau gabių jaunuolių. Prestižiniai JAV bei Europos universitetai, gautos stipendijos bei aukšta studijų kokybė pritraukia ne vieną lietuvį. Ir studijos tokiuose universitetuose jau nėra nepasiekiamas svajonė, bet realybė. Nuo rudens viename geriausių ir seniausių Europos universitetų – Cambridge universitete (University of Cambridge) – mokysis lietuvis, Kauno KTU gimnazijos absolventas **Laurynas Mikšys**. „Draugas“ pakalbino gabų matematiką, kaip jam pavyko įstoti į universitetą, kokią specialybę pasirinko bei kokie jo lūkesčiai.

– Laurynai, ar sunku buvo patekti į Cambridge universitetą? Kokią specialybę pasirinkai studijuoti? Kaip susiradai šį universitetą? Ar kas nors pasiūlė?

– Sunku nebuvo, viskas tiesiog vyko savaime. Ruoštis baigiamiesiems egzaminams, kurie buvo vienas iš priėmimo kriterijų, nebuvo sudėtinga, nes tiek matematika, tiek fizika yra mano mėgstami dalykai, o kai darai tai, kas patinka, atrodo, jog tai ir nėra sudėtinga. Tiesa, vis dėlto manau, jog lemiamą reikšmę turėjo bronzos medalis, iškovotas Pasaulinėje matematikos olimpiadoje (IMO) Slovėnijoje. Universitete pasirinkau studijuoti matematiką.

Po mokyklos baigimo planavau išvykti į Angliją ir ten studijuoti universitete. Prašymo formoje, kaip vieną iš pasirinkimų nurodžiau Cambridge universitetą. Pagal įvairius pasiekimus matematikos studijos šiame universitete vertinamos aukščiausiais visose Anglijoje. Galvojau, jog pabandyti verta, o jei ir nepavyks, tuomet ką padarysi.

– Ar reiks mokėti už studijas?

Gal pavyko gauti stipendiją, jei taip – iš kur?

– Mokslas, kaip ir bet kuriame Anglijos universitete, yra mokamas. Šiems mokesčiams padengti teks imti paskolą. Pats Cambridge universitetas suteikia stipendijas daugeliui savo studentų. Vieną iš jų gavau ir aš, todėl ši stipendija padės padengti didžiąją dalį pragyvenimo išlaidų. Šiek tiek prisidės ir mano tėvai.

– Mėgsti matematiką ir tiksluosius mokslus. Kuo tave jie traukia?

– Tiesiog patinka konkretumas ir tikslumas, kuo ir yra paremti tikslieji mokslai.

– Gal gali pavadinti kokiose olimpiadose esi dalyvavęs?

– Esu dalyvavęs įvairiose miesto bei regioninėse olimpiadose Lietuvoje. Taip pat dalyvavau Lietuvos bei Baltarusijos respublikinėse olimpiadose, Sankt Peterburgo miesto olimpiadoje, Baltijos šalių komandinėje olimpiadoje Suomijoje bei Pasaulinėje matematikos olimpiadoje Slovėnijoje.

– Žinau, kad dalyvauji ne tik Lietuvos, bet ir tarptautinėse olimpiadose. Kokiose šalyse esi buvęs? Ar skiriasi tarptautinės olimpiados nuo respublikinių, lietuviškų?

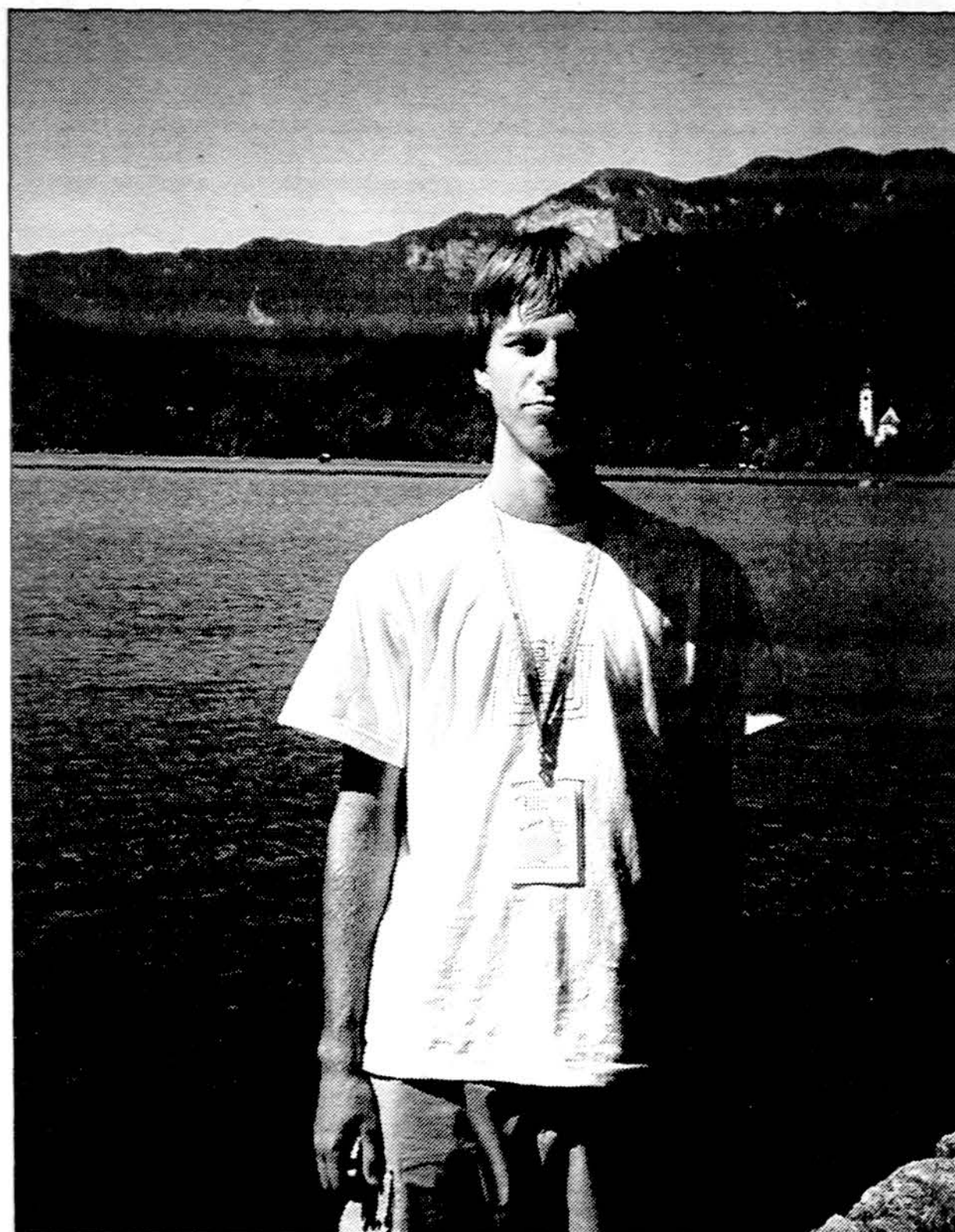
– Kiekvienos šalies olimpiadų uždaviniai dažniausiai būna skirtingi ir būdingi būtent tai šaliai. Vienos šalys labiau mėgsta uždavinius, kuriuose reikia gerai išmanyti tam tikrą techniką, kitos – tokius, kuriuose reikia daugiau mąstymo ir kūrybingumo. Lietuvos olimpiadų uždutys yra žymiai lengvesnės, lyginant su kitų šalių uždutimis.

– Girdėjau, kad ruošiesi į olimpiadą Vietname. Kada ji vyks ir kur?

– Liepos 24-31 dienomis Vietname vyks šių metų Pasaulinė matematikos olimpiada. Visi pagrindiniai renginiai vyks sostinėje Hanojuje, tačiau turėsime ir kelias ekskursijas į kitas Vietnamo vietas.

– Kodėl pasirinkai studijas užsienyje, o ne Lietuvoje?

– Bendravau su buvusiais savo gimnazijos moksleiviais, kuriems teko studijuoti ir Lietuvos, ir užsienio universitetuose. Jie patarė mokslus tęsti užsienyje, nes ten geresnė studi-

Nuo rudens viename geriausių ir seniausių Europos universitetų – University of Cambridge – mokysis lietuvis, Kauno KTU gimnazijos absolventas Laurynas Mikšys. Iš L. Mikšio asmeninio archyvo.

jų kokybė, kitoks dėstytojų ir pačių studentų požiūris į mokslą. Taip pat norisi kelis metus pagyventi kitoje šalyje, kultūroje, pažiūrėti, kaip žmonės gyvena ten.

– Ką mėgsti veikti laisvalaikiu? Ar lieka laisvo laiko nuo mokslų?

– Laisvo laiko lieka, jei visus darbus pavyksta padaryti kaip planuota. O laisvalaikio mėgstu žaisti futbolą, tenisą. Taip pat labai patinka įvairūs žygiai, pavyzdžiui, plaukti su baidarėmis arba pėsčiomis vaikščioti po

Lietuvos miškus.

– Kokie ateities planai? Kokį darbą norėtum dirbti baigęs studijas?

– Ateities kol kas labai neplanuoju. Kokį darbą noriu dirbti, šiuo metu irgi nežinau, tikiuosi sužinosiu, kai baigsiu universitetą. Jis turbūt bus glaudžiai susijęs su matematika – galbūt darbas banke arba mokslinė veikla.

Kalbino
Aurelija Tamošiūnaitė

Renginys prie Vilkaviškio dvaro dovanojo gerą nuotaiką

Liepos viduryje M. K. Čiurlionio kultūros ir paveldo fondas pakvietė į antrus metus tęsiamą labdarinių renginių ciklo pramoginės retro muzikos koncertą „...nuo Antano Šabaniaus iki mūsų dienų“. Įspūdį darė tai, kad renginys pirmą kartą organizuotas prie senojo Vilkaviškio dvaro, kurį esant žmonės buvo ir užmiršę, todėl kai kurie susiruošę į koncertą nuklaidžiojo iki gerai žinomo Paežerių dvaro.

Atokaitoje ant pievelės ar medžių pavėsyje jaukiai įsitaisė apie trys šimtai smalsiausių žiūrovų, atvykusių iš tolimųjų vietovių. Visus maloniai nuteikė nuotaikinga programa: tango, fokstrotai, valsai, neapolietiškos dainos iš A. Šabaniaus repertuaro,

miuziklų bei lietuvių kompozitorių B. Gorbulskio, M. Vaitkevičiaus, A. Raudonikio, T. Leiburo, J. Cehanovičiaus ir kitų autorių populiarios melodijos.

M. K. Čiurlionio kultūros ir paveldo fondo atstovė Erika Stankevičiūtė suteikė šiek tiek informacijos apie fondą. Jis gyvuoja keturiolika mėnesių, ir Vilkaviškio dvaras yra 25-as objektas, kuriame apsilankyta su savo įvairia programa. Vienas iš pagrindinių fondo tikslų yra atkreipti vietos bendruomenių dėmesį į nacionalinio paveldo išsaugojimo svarbą. „Gal tada tuo susidomės ir pagelbės Lietuvos vyriausybė. Lietuvoje yra per tuksantis nykstančių dvarų, kuriuos rūpėtų aplankyti, todėl mūsų darbas tęsis“, – sakė viešnia. Nukelta į 11 psl.

SKELBIMAI

NEKILNOJAMASIS TURTA

VIDA M. SAKEVICIUS

Real Estate Consultant

Nekilnojamojo turto
pirkimas, pardavimas

708-889-2148

Skelbimų skyriaus
tel. 773-585-9500

PASLAUGOS

**STATE FARM
INSURANCE
AUTOMOBILIO,
NAMŲ, SVEIKATOS IR
GYVYBĖS DRAUDIMAS**

Agentas Frank Zapolis
Off. Mgr. Auksė S. Kane,
Vilma Jarulienė,
Virginija Smuikaitienė
kalba lietuviškai.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St.,
Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654; 773-581-8654

DU ŠIMTAI METŲ NUO TILŽĖS SUTARTIES

Napoleonas ir Lietuva

ALEKSAS VITKUS

Nr. 1

Neseniai, liepos 7 dieną, suėjo du šimtai metų, kai buvo pasirašyta Tilžės sutartis, atvedusi Prancūzijos imperatoriaus Napoleono armijas prie tuo metu neseniai nepriklausomybę Rusijai praradusios Lietuvos sienos. Ta proga vertėtų pažvelgti į tų laikų istorinius įvykius.

Kad jungtinė Lietuvos–Lenkijos valstybė po trečio jos padalinimo 1795 metais išnyko iš Europos žemėlapių, sako visi Lietuvos istorijos vadovėliai, iš kurių mes kadaise mokėmės Lietuvos istorijos. Nenuginėja to fakto nei didysis mūsų istorikas Adolfas Šapoka savo redaguotame monumentaliame 1936 m. Kaune išleistame veikalė „Lietuvos istorija“. Yra priimta sakyti, kad po 1795 m. padalinimo Lietuva atsidūrė carinės Rusijos valdžioje, iš kurios ji išsivadavo tik Pirmojo pasaulinio karo metu.

Pasirašius kai kurių svetimų (ne lietuvių) autorių istorijos knygoje, faktai apie tų laikotarpį šiek tiek komplikuojasi. Pasirodo, kai kurie istorikai mano, jog Lietuvos valstybė nustojo egzistuoti jau 1791 m., kai tais metais gegužės 3 d. lenkų paskelbta naujoji konstitucija teisiškai panaikino ir prijungė Lietuvos valstybę prie Lenkijos. Jei dėl to fakto dar ne visi nori sutikti, tai kituose šaltiniuose randame aiškių užuominų, kad po antro padalinimo 1793 m., kai visos jungtinės valstybės valdžią praktiškai perėmė Varšuvoje rezidavęs Rusijos ambasadorius, Rusijos imperatorė Kotryna Didžioji (Jekaterina Didžioji) išleido dekretą, kuriuo buvo panaikinta Didžioji Lietuvos kunigaikštystė. Kitaip sakant, Lietuvos valstybės 1795 metų padalinimo net nesulaukė.

Nors ir patekus visiškai rusų valdžiai, viltis kaip nors ir vėl atstatyti savo valstybę liko. Nepavykus 1794 metų sukilimui, kuriam Lenkijoje vadovavo Tadas Kosciūška, generolo laipsnį užsitarnavęs Amerikos nepriklausomybės karo, o Lietuvoje — plk. Jasinskis, daugelis sukilimo vyresniųjų vadų pasitraukė į Vakarų Europą, iš kur tikėjosi sulaukti bent politinės pagalbos. Nepavykus sudominti Prūsijos ar Švedijos, ir net Turkijos, sukilėlių dėmesys nukrypo į revoliucinę Prancūziją. 1796 m. rugpjūčio 10 d. laišku į Napoleoną kreipėsi didikas Mykolas Kleopas Oginskis, buvęs paskutinis Lietuvos iždininkas. Gavęs tą laišką Italijoje, Napoleonas pasakė tik tiek: „Kaimynų sutriuškinta valstybė gali keltis tik su ginklu rankoje.“ O vienas anglų diplomatas dar pridėjo, kad „tokia valstybė su tokia nevykusia valdžia neturi teisės egzistuoti“. Bijau, kad ir šiandien kas nors iš mūsų gali pasakyti, jog „maža valstybė, kurios Konstitucinis teismas savo noru atsisako gal kokio pusės milijono piliečių, irgi neverta būti laisva.“

Tuo laiku Prancūzijoje vyko revoliucija, kurios metu iškilo Napoleono (1769–1821 m.) asmenybė. Gimęs korsikiečio advokato Bonaparto

šeimoje, jis nusikėlė gyventi į Prancūziją, ten baigė karo mokyklą ir greitai pasižymėjo revoliucijos meto karo veiksmuose. Buvo greitai pakeltas į generolus, netrukus po to išgarsėjo kaip sumanus kariuomenės vadas, mokėjęs atstatyti tvarką revoliucijos sudrumstoje Prancūzijoje. Būdamas vos 35 metų Napoleonas karūnuotas Prancūzijos imperatoriumi.

Rusiją tuomet valdė aštuoniais metais už Napoleoną jaunesnis caras Aleksandras I (Aleksandr Pavlovič), valdžią perėmęs (1801 m. kovo 24 d.) po paties suorganizuoto savo tėvo caro Povilo I nužudymo. Nors jis buvo auklėjamas šviesių Vakarų kultūros mokytojų, ilgainiui jis tapo eiliniu, nors ir gabi, despotu, taip kaip ir jo pirmtakai: tėvas Povilas I, Kotryna Didžioji ir kiti. Visapusiškai gerai išlavintas, tobulai išmokęs prancūziškai ir angliškai, jis į Napoleoną žiūrėjo su panieka, kaip į paprastą nekilmingą Korsikos padaužą.

Pasiekęs garbės ir galios viršūnę Prancūzijoje, jis nenurimo, ir po kurio laiko ėmėsi karinių ir politinių žygių. Sekė beveik kasmetinės pergalės prieš beveik visas Europos galybes. 1805 metų rudenį Napoleonas sumušė austrus prie Ulm miesto, iš kur, skubiai pagal Dunojaus upę vydamas priešą pirmą negu prie jo galėtų prisijungti Prūsijos armijos, užėmė Vieną. Austrai pasitraukė į dabartinės Moravijos teritoriją, kur netoli Brno miesto prie Austerlitz 1805 m. gruodžio 2 d. Napoleoną pasitiko jungtinė austrų ir gen. Kutuzov vadovaujamos rusų kariuomenės. Mūšis baigėsi visiškai prancūzų pergale. Jau kitais metais, 1806 m. spalio 14 d. prie Jena miesto Napoleonas sumušė prūsų armijas ir po to užėmė Prūsijos sostinę — Berlyną.

Nors anglų Horatio Nelson ir pavyko nugalėti jungtinį prancūzų ir ispanų laivyną garsiam 1805 m. spalio 21 Trafalgar mūšyje, prie Cadiz Ispanijos pakrančių, sausumoje prancūzai atrodė nenugalimi.

Bus daugiau.

Napoleonas (1769–1821 m.)

Stuburo ir skausmo ligos

**JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS PRUNSKIS, MD
VIK DUGAR, MD**

Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių,
suželdimų darbovietėje bei kitų vietų
skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.

Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
www.illinoispain.com

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

MACKINAC TILTUI ...

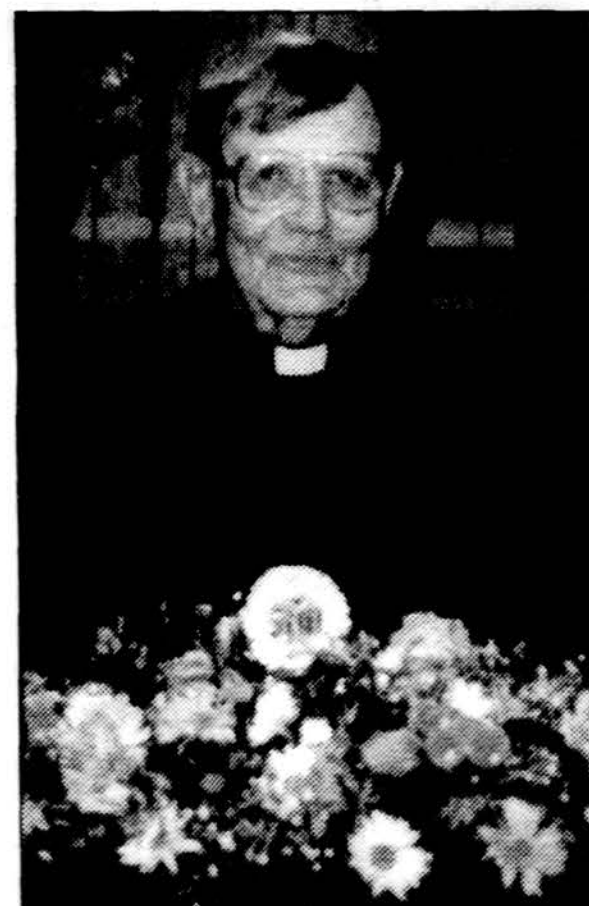
Atkelta iš 5 psl.

**Šalia tilto — Panemunės
zanavyko lietuviškas kryžius**

Rašant apie šį garsųjį tiltą negalima nepaminėti tilto pietiniame gale, Mackinaw miestelyje esančios Šv. Antano bažnyčios, kurios klebonu daugelį metų buvo Panemunės zanavykas kun. Vytautas Kluonius. Apie jį įvairiomis progomis „Drauge“ jau buvo rašyta (pvz., 1997 metų rugsėjo 20 d., 2000 metų spalio 14 d.). Jis, gimęs Lietuvoje, po karo 1947 metais buvo iššventintas į kunigus Bavarijoje (pietinėje Vokietijoje). Atvykęs į Ameriką po kurio laiko tapo Šv. Antano parapijos klebonu. Ten, būdamas toli nuo lietuviškų telkinių, niekada neužmiršo lietuviškų reikalų.

Norėdamas svetimtaučiams parodyti savo meilę Lietuvai, jis parapijos šventoriuje 1986 m. pašventino lietuvišką kryžių, sukurta Jurgio Daugvilos. Pats kryžius buvo pagamintas iš kedro medžio, o ant jo esančios skulptūrėlės ir papuošimai pagaminti iš raudonmedžio. Medžiai kryžiui buvo specialiai atgabenti iš Amerikos šiaurės vakarų. Kryžiaus aukštis yra 24 pėdos (beveik 8 metrai). Kryžiui ir jo simboliškai geriau suprasti buvo išleistas lankstinukas. Sudėtos viltys pasiteisino, nes kryžius tapo vienu iš populiariausių turistų lankomų objektų šiame miestelyje. Prie klebonijos visada plevėsavo lietuviška trispalvė. Išėidamas į pensiją ir prieš išvykdamas į Florida valstiją, klebonas pasirūpino, kad kryžius būtų tinkamai prižiūrimas.

Netrukus po jo išvykimo tas kryžius naujos parapijos administratore buvo išmontuotas, nes jai nepatiko. Kun. V. Kluonius buvo labai priblokštas apie tai sužinojęs, bet iš paskutiniųjų stengėsi kryžių kaip nors išsaugoti. Po didesnių pastangų jis įtikino miestelio kapinių valdytojus, kad kryžius būtų pastatytas ant jo kapinaitės jau turimo žemės sklypo, skirto savo palaikams. Visi kryžių liečiantys formalumai buvo sutvarkyti 2000 metų pabaigoje.

Kun. Vytautas Kluonius

Kun. V. Kluonius mirė 2001 m. kovo 15 d. Florida valstijoje. Jo palaidai buvo pervežti į Mackinaw miestelį. Ten tų pačių metų kovo 23 d. įvyko šermenys, o kitą dieną – gedulingos šv. Mišios, kurias atnašavo vietos vyskupas ir dešimt kunigų. Laidotuvių po šv. Mišių nebuvo. Pagal vietos tradiciją, mirę žmonės dar esant įšalui yra laidojami tik vėlai pavasarį, kada pašalas jau ištirpęs. Ne be reikalo dar gyvas būdamas gausiems vasaros turistams klebonas visada primindavo, kad jie yra Michigan valstijos Sibire, kur žiemos yra ypač šaltos. Apie tai kalbėdamas visada prisimindavo tikrąjį Sibirą ir į ten ištremtus tautiečius, su pasididžiumu pažymėdamas, kad jis irgi yra lietuvis.

Jeigu kas nors iš skaitytojų nuvyksite ir pervažiuosite Mackinac tiltą, nemanykite, kad tai jau kelionės pabaiga, prieš tai neužsukę prie kun. Vytauto Kluoniaus kapo ir ten rymančio lietuviško kryžiaus. Kapinaitės yra toje pačioje gatvėje kaip ir bažnyčia, tik kokių kilometrų toliau į vakarus. Jo kapo ilgai ieškoti nereikės, nes kapinaitės yra nedidelės, o prie kapo ištikimai budintis kryžius jau iš tolo matomas.

APIE MANO DALYVAVIMĄ PASIPRIEŠINIME SOVIETINEI OKUPACIJAI

POVILAS VAIČEKAUSKAS

Nijolės Gaškaitės knygos „Pasi-priešinimo istorija 1944–1953 me-tai“, kuri buvo pristatyta skaityto-jams liepos 15 d. Lemont, 2-oje dalyje aprašomąjį Lietuvos istorijos laiko-tarpį norėčiau charakterizuoti Mai-ronio žodžiais: „Lietuva brangi, ma-no Tėvyne, / šalis kur miega kapuos didvyriai... / graži Tu savo dangaus mėlyne, / brangi, nes daugel vargų patyreil!“

Antras momentas, kurį norėčiau taip pat paryškinti, tai Lietuvių tau-tos kova su sovietiniu-ateistiniu ko-munizmu, kurį JAV prezidentas Ro-nald Reagan įvardijo kaip Evil Impire XX amžiuje ir antgamtinės kovos ele-mentai mūsų žemėje.

Man asmeniškai šiandien, šios knygos viršelio spalva labai ir labai primena tą spalvą, kurią mačiau 1946 metais Kamajuose, Rokiškyje ir Pan-dėlyje — ant gatvės grindinio sugul-dytų Lietuvos partizanų lavonų... — Tai buvo sukrešėjusio kraujo spal-va!..

Daug kam kilo klausimas — kodėl skelbimuose apie knygos pristatymą buvo parašyta: „Dalyvaus buvęs par-tizanas Povilas Vaičekas.“ Tad prieš pristatydamas N. Gaškaitės knygą, noriu trumpai supažindinti su trumpa savo partizanavimo istorija.

Mano dalyvavimas pasipriešini-mo judėjime prasiėjo jau vokiečių okupacijos metais, kai 1944 m. kovo mėn. įstojau į generolo Povilo Ple-chavičiaus organizuojamą Vietinės rinktinės padalinį Karo mokyklose, Marijampolėje. Tarnavau III kuopoje, kuopos vadas buvo leitenantas Bložė, kurio vardo nebeprisimenu. Kuopoje kartu buvo ir Plechavičiaus sūnus.

Gavę žinią, kad vokiečiai rengiasi mus užpulti ir suimti, kelios valandos prieš tai, kai vokiečių tanketės ir latvių SS daliniai atakavo mūsų ka-reivines, zarasiškių kariūnų būrelis, tarp kurių buvau ir aš, dar spėjome įsėsti į Rytų frontą grįžtantį Urlaub-zug (atostoginį) traukinį ir netoli Daugpilio iš jo staiga iššokti, žinoma, nepamirštant iš vagone miegančių

vokiečių kariškių „pasiskolinti“ ke-letą parabelių, jų dėtuose paliekant plytų gabalus... Tarp mūsų zarasiškių buvo du būsimieji partizanų vadai: Mykolas Kazanas — Mutka, vadova-vęs garsiam Antazavės šilo mūšui, ir Balys Papeikis — Tauras, irgi parti-zanų vadas, kurio sesuo Valytė — Vai-dilutė Antazavės sribų mirtinai nu-kankinta ir išrengta gulėjo bažnyt-kaimio turgaus aikštėje.

Lietuvą okupavus antrą kartą Sovietų armijai, 1944 m. rugpjūčio 1 dienos Lietuvos TSR Karinio komi-saro majoro Soblio įsakymu — 1909—1926 m. gimusiems vyrams prisistatyti į mobilizacinius punktus — nepaklausiau ir įstojau į Lietuvos partizanų eiles, tuometinį Skapiškė-nų, daugiausiai Biliūnų kaimo, parti-zanų būrį, kur gavau slapyvardį — Klevas. Mes tuomet priklausėme LLA, gaudavome iš Žaliosios girios partizanų spaudą ir kitus dokumen-tus, kuriais, kaip buvusiame Karo mokyklos auklėtiniui, daugiausiai ir teko rūpintis — teikti apylinkės gyventojams informaciją ir vesti agi-taciją prieš sovietinius okupantus.

Apie mano dalyvavimą pasiprie-šinime prieš sovietinius okupantus, dalis prisiminimų buvo skelbta „Drauge“ ir LPKTS leidžiamame žurnalo „Laisvės kovų archyvas“ 22 tome. Trumpai galiu pasakyti, jog sovietinio pasipriešinimo laikotarpiu arba „gyvybės ir mirties procesijos“ metu iš viso maždaug 5 mėnesius gy-venau ir slėpiau bunkeriuose-slėp-tuvėse ir visą 1945 metų vasarą — miškuose. Vėliau, partizanų vadovy-bei leidus, slapta per vienos ry-šininkės brolių, partinės organizacijos sekretorių, jam tarpininkaujant, bu-vau priregistruotas į Skapiškio vyk-domojo komiteto gyventojų sąrašus ir greit iš jų išregistruotas, tad beveik 5 metams buvau ištrūkęs iš KGB hori-zonto, kol 1950 m. kovo 23 dieną Vil-niaus universitete Gamtos mokslų fa-kultete, Čiurlionio gatvėje septynių kėgėbistų buvau staiga areštuotas. Po to 9 mėnesius buvau žiauriai tar-dytas ir laikytas Vilniuje, Gedimino gatvėje buvusiuose KGB rūmuose,

Partizanai Žemaitijos miškuose 1949 metais. Pirmas iš kairės: Edvardas Radavičius-Arminas, kuris buvo nuteistas 25 metams. 15 metų praleido Sibire. Nuotraukos iš Povilo Vaičekausko archyvo.

kuriuose teko praeiti „gyvenimo skaistykla“, o po to 6 metai „Sibiro universitetų“, sovietinių lagerių ir kalėjimų. Tai tiek trumpai apie tą mano paties išgyventą laikotarpį, apie kurį vaizdžiai ir tikroviškai pie-šia ir pateikia istorikė Nijolė Gaš-kaitė, knygoje „Pasi-priešinimo istori-ja 1944—1953 metai“.

Šis monumentalus veikalas, tarsi Mažvydo „Kateizmas“, yra pirmasis, mano manymu, objektyvus darbas, įamžinantis partizanų veiklą. Tad rei-kia ją skaityti ir platinti. Yra ir dau-giau istorinių knygų, išleistų vėliau. 1999 m. istoriko Kęstučio Kasparo „Lie-tuvos karas“, ar Izidoriaus Ignatavi-čiaus „Lietuvos naikinimas ir tautos kova (1940—1998)“ ir kitų, tačiau man mieliausia šios autorės knyga.

Kad gyvas išlikau Skapagiryje, Turmiškyje ar Šimonių girios priei-gose, susidūrimuose su sribais bei sovietine kariuomene, galiu drąsiai tvirtinti, kad tai buvo Aukščiausiojo malonė. Jam jau tuomet buvo žino-

ma, jog skaitysiu pranešimą čia, PLC, o ne gulėsiu Skapiškyje, prie bažny-čios šalia viršilos Broniaus Mėlinio — Eglės ar Janeliūno? Tik aš tuomet to nežinojau. Šiandien aišku, kokie ne-suprantami Viešpaties sprendimai ir nežinomi Jo keliai. Tikrai Jis yra Kelias, Tiesa ir Gyvenimas. Nenoriu savęs sureikšminti, esu kaip daugelis iš mūsų tik dulkė šitame vingiuotame gyvenimo kelyje, daugiau nieko. Pri-simenu, kaip mūsų būrio partizanas slapvyarde Puškinas rodė savo su-šaudytą, sudraskytą švarko skverną, sakydamas: „Velnias šaudo — Dievas kulkas gauda...“

Daug kas išdilo iš atminties. Nebeliko ko ir pasiklausti, nebent Kaziuko Klimkos ar Juliaus Naujiko, bet jie būryje buvo trumpiau. Vienas gyvena Panevėžyje, kitas Skapiškio apylinkėje. Tai viskas, kas liko iš maždaug 40-ies Biliūnų kaimo ir Skapiškio valsčiaus laisvės kovotojų.

Apie N. Gaškaitės knygą skaitykite ki-tuose „Draugo“ numeriuose.

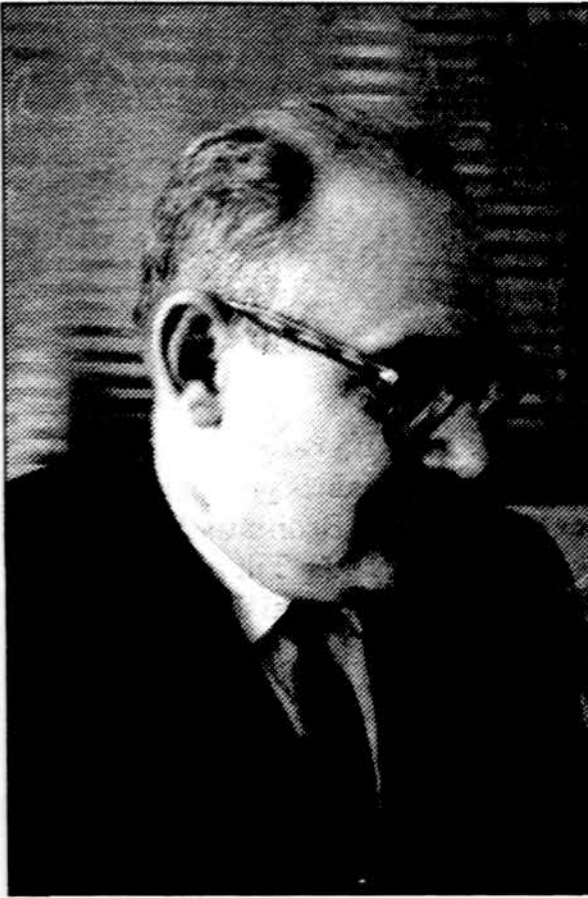
Likę gyvi partizanai prie Karininkų Ramovės Kaune po šv. Mišių 2007 m. balandžio 21 d.

Jono Ivaškevičiaus nuotr.

IŠTIKIMAS IKI GALO: A.A. ANTANAS JUOZAS MAŽIULIS 1914–2007

SES. ONA MIKAILAITĖ

Šių metų liepos mėnesio pradžioje atsisveikinome ir amžinybėn palydėjome ilgus metus Boston gyvenusį tautotyrininką Antaną Juozą Mažiulį. Mirė jis liepos 1 d. Šv. Juozapo slaugos namuose Dorchester. Priklausė Boston lietuvių Šv. Petro ir Povilo parapijai, bet jos klebonui nesant namuose, kūnas buvo atvežtas į Putnam, kur įvyko laidotuvių Mišios ir laidojimo apeigos Seserų Dangaus vartų kapinaitėse, vadovaujant kun. Kęstučiui Kėvalui, o vienuolyno seserims pagiedojus lietuviškai laidojimo giesmes.

Antanas Juozas Mažiulis

Laidotuvėse dalyvavo Antano Mažiulio pusseserė Angelė Garsienė iš Worcester su dukra Jūrate Garsyte ir jos vyru dr. Albertu Drukteinu, kuris buvo mirusiojo globėjas. Buvo ir keli bostoniškiai: Ramūnas Girnius, kurio dėdė inž. Antanas Girnius 1989 m. Antano Mažiulio 75-mečio proga „Draugo“ puslapiuose gražiai įvertino tautotyrininko kultūrinę

veiklą. Dalyvavo ir Aleksoniai, J. Rygelis bei keli Putnam apylinkės lietuviai. Daugumas A. Mažiulio bendraminčių jau iškeliavo anapus, o jis pats š. m. balandžio 4 d. sulaukęs 94 metų, išgyveno ilgą ir sunkų gyvenimą, tačiau, nors ir būdamas toli nuo mylimo gimtojo krašto, liko ištikimas jaunystės idealams bei siekiams.

...

Gimęs 1914 m. Žukliškių kaime, gražioje Dusetų ežero apylinkėse, Zarasų apskrityje, jis gimnaziją lankė Zarasuose. Būdamas gimnazistu domėjosi lietuvių tautosaka, ją pradėjo rinkti pats, tam darbu organizavo ir kitus moksleivius. Dusetuose įsteigė Kazimiero Būgos vardo muziejų, kuriame dirbo. Mat, dusetiškiai domėjosi ir garsėjo tautosakos rinkimu. 1939 m. jauni stovyklautojai šile prie Alaušo ežero vaikščiojo po aplinkinius kaimus, prašydami papasakoti „posakų apie žerą“.

Studentaudamas Kaune, Antanas Mažiulis dirbo Lituanistikos instituto bendradarbiu. Jo suorganizuoti pavasarininkai toliau tęsė tautosakos rinkimą Zarasų ir Dusetų apylinkėse, ne kartą laimėjo Lietuvių Tautosakos archyvo skiriamas premijas.

Vytauto Didžiojo universitete Antanas Mažiulis puolė prie lituanistikos, tautotyras ir proistorės studijų, norėdamas tinkamai pasiruošti viso gyvenimo darbui. 1939 ir 1941 m. dalyvavo Vytauto Didžiojo kultūros muziejaus surengtose etnografinėse ekskursijose. Trumpu laiku paskutiniaisiais nepriklausomybės metais A. Mažiulis savo srityje pasižymėjo nepaprastu darbštumu: Lietuvos Tautosakos archyvui surinko daugiau kaip 15,000 tautosakinių variantų, o lietuvių kalbos žodžių rengiamam Lietuvių kalbos žodynui nuo 1931 m. surinko per 20,000.

Sekdamas tėvo pėdsakais, nuo jaunystės Antanas buvo knygos mylėtojas ir pats daug rašė. Nuo 1933 m.

Renginys prie Vilkaviškio dvaro

Atkelta iš 8 psl.

Fondas kaupia ir nuolatos atnaujina grafikos darbų parodą „Lietuvos dvarai“. Ji buvo atvežta ir į Vilkaviškį, rodoma prieš koncertą bei jo metu. Galima buvo pasigėrėti fondui talkininkaujančio jauno dailininko Mindaugo Tito piešiniais bei kompiuteriu atkurtais nykstančių dvarų vaizdais.

Fondo veiklą ir sėkmingą kelionę per Lietuvą lemia tai, kad sulaukiama rėmėjų, geros valios žmonių pagalbos ir bendradarbiavimo. Fondo įsteigti padėkos raštai renginio metu buvo įteikti arba bus nusiųsti paštu keletui vilkaviškių, bendrovių, prisidėjusių prie projekto įgyvendinimo.

Svečiams ir atlikėjams padėkojo Vilkaviškio miesto bendruomenės atstovai, vilkaviškių vardu kalbėjo Vytautas Lekešius. Jis pasidžiaugė, kad šiuo pirmuoju koncertu buvusio dvaro prieigose atgaivinama daugelio primiršta arba net nežinoma dvaro, senais laikais gyvavusių miesto bendruomenių bei krašto istorija.

Beje, M. K. Čiurlionio kultūros ir paveldo fondo renginys Vilkaviškį pasiekė Vytauto Lekešiaus iniciatyva. Šią idėją jis brandino nuo to laiko, kai išgirdo apie fondo veiklą.

Vaizdas į Vilkaviškio dvaro pastatą atsivėrė nuo Vyskupo A. Karoso gatvės pakraščio, iškirtus nenaudingus krūmokšnius. Maždaug prieš pustrėčio šimto metų statyto dvaro patalpose istorijos alsavimo nelikę nė kvapo, jį gal kiek primena aptrupėjusios, fasado pusę ramstančios kolonos. Dabar šiame pastate gyvena keiliolika vilkaviškių šeimų.

Dvare 1812 metais apsistojęs savo pulkus tolimesniam žygiui rikiavo Napoleonas, čia 1926 metais, įkūrus Lietuvos bažnytinę provinciją, glaudėsi Vilkaviškio vyskupijos kurija. Joje dirbo pirmasis vyskupijos vyskupas Antanas Karosas, todėl prieš dešimt metų, minint herbo suteikimo Vilkaviškio miestui 300 metų jubiliejų, gatvė pervardyta šio dvasininko vardu.

Birutė Nenėnienė
Alfa.lt

Lituanistikos tyrimo ir studijų centro tarybos nariui

A † A

VYTAUTUI PRANUI MIKŪNUI

iškeliavus Amžinybėn, nuoširdi užuojauta reiškama velionio žmonai JOLANTAI, dukrai DAIVAI REPOND su vyru JOSE, vaikaičiams ARUI ir ALMAI bei visiems giminaičiams ir artimiesiems.

Lituanistikos tyrimo ir studijų
centro taryba ir valdyba

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A † A

JONAS LEVICKAS

Šv. Mišios bus atnašaujamos 2007 m. liepos 29 d. 9 v. ryto Palaimintojo Jurgio Matulaičio bažnyčioje, Lemont, IL.

Minint šią liūdną sukaktį, maloniai prašau jo draugus ir pažįstamus atvykti į šv. Mišias, prisiminti a.a. Jonelį maldoje ir sieloje.

Žmona

etnografiniais klausimais rašė „Židinyje“, „Naujojoje Romuvoje“, „Pavasaryje“, „Panevėžio balse“, „Gimtajame krašte“, „Ateityje“ ir kituose leidiniuose. Prieškarinėje Lietuvoje jau kilo rimtas susidomėjimas tautotyra.

Užsidegęs savo tautos ir jos kultūros meile, Lietuvos okupacijos metais jaunasis tautotyrininkas rizikavo kalėjimu ir tremtimi įsijungdamas į pogrindžio veiklą. 1943 m. pogrindžio veikėjų buvo paskirtas Gudijoje tirti lietuvių etnografinės ribas.

1944 m. su daugeliu kitų lietuvių Antanas Mažiulis pasitraukė į Vakarų, vildamas, kaip ir jie, kad netrukus galės grįžti į Tėvynę. Austrijos Innsbruko ir Tuebingeno universitetuose tęsė studijas lyginamųjų religijų istorijos bei antropologijos srityje. Iš Tuebingeno universiteto 1949 m. gavo lituanisto diplomą. Nuo studentavimo laikų buvęs uolus ir ištikinęs ateitininkas Vokietijoje rengiamose ateitininkų stovyklose bei suvažiavimuose tautosakos temomis kalbėdavo jaunimui, augančiam svetur, kad šis neužmirštų ir įvertintų gimtojo krašto kultūrinius turtus.

Atvykęs į JAV 1951 m., kurį laiką dirbo Pennsylvania universiteto bibliotekoje. Pramokęs anglų kalbos, tęsė antropologijos studijas. Persikėlęs gyventi į Boston, kur jau buvo susibūręs nemažas lietuvių telkinys ir kur buvo kilęs sumanymas išleisti Lietuvių enciklopediją, Antanas Mažiulis nuo 1956 metų įsitraukė į enciklopedijos rengimo darbus — vadovavo etnografiniam skyriui. J. Kapočiaus suredaguota Lietuvių enciklopedija išeivijos lietuviai naudojami 50 metų, o kiek komplektų išsiųsta į Lietuvą! Dabar galime geriau suvokti šio didžiulio užsimojimo svarbą. Tai materialinio pelno enciklopedijos darbuotojams neatnešė. Visi buvo idealistai, pasiryžę žūtibūt išsaugoti lietuvių kultūrinį paveldą.

Antanas Mažiulis visą gyvenimą buvo ir liko idealistas. Jis bendradarbiavo išeivijos lietuvių spaudoje: „Darbininke“, „Drauge“, „Aiduose“, „Tėviškės žiburioje“. Aktyviai dalyvavo Boston lietuvių parapijos religiniame ir kultūriniame gyvenime: bendravo su ateitininkais, dirbo Bos-

ton lituanistinėje mokykloje, skaitė paskaitas įvairiomis progomis, dalyvavo Mokslo ir kūrybos simpoziumuose.

Ištikimas tėvo — labdaros ir višumenės veikėjo, Dusetų parapijos vargonininko, lietuviško žodžio mylėtojo — atminimui, Antanas Mažiulis savo namuose kūrė muziejų. „Mažai kas išeivijoje tarp lietuvių buvo sutelkęs tiek daug senųjų lietuviškų raštų bei žemėlapių... Iš jo rankų neištrūksta nė viena, kad ir nereikšminga knygelė. Itin reikšmingas yra jo gausus žemėlapių rinkinys. Senieji žemėlapiai, o ypač liečią Lietuvą, kartais tėra vieninteliai šaltiniai etnologiniams tyrimams“, — 1989 m. rašė inž. Antanas Girnius, įvertindamas ilgametės Mažiulio pastangas. Tas visos jo sukauptas kultūrinis turtas ilgainiui atsidūrė ALKOS muziejuje Putnam. Čia tautotyrininkas atgabeno daugiau nei 2,000 knygų ir kitų raštų.

Asmeninis Antano Mažiulio gyvenimas nebuvo lengvas. Šeimos jis nesukūrė. Tėvui mirus Lietuvoje, su didelėmis pastangomis į JAV atskvietė savo motiną Oną Indriūnaite-Mažiulienę. Kaip ir kitiems vyresnio amžiaus žmonėms, atvykusiems į svetimą kraštą, jai buvo sunku prisitaikyti, priprasti. Ją rūpestingai globėjo sūnus iki pat jos mirties 1986 m. Palaidota Putnam seserų kapinaitėse, kur dabar atgulė ir Antanas.

Apie mirtį jis mąstė ne kartą, o ypač nešdamas vienatvės, amžiaus, ligos negailestingai užkrautą naštą. Tarp jo popierių giminės rado šias eiles:

MIRIMAS

Išėini:

Keiksmu ar ašaromis palydi, —
Palieka tavo karštos pėdos
ir paslaptis —

tartum pasaulis, didi,

Ir jai mažasis vyturėlis giesmes
gieda,

Žila mirtis nulenkia žemai galvą:

Tu išėini —

Tą baisią paslaptį didžiojon

Paslaptin

Lyg Dievą Nežinomą neši...

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

♦ **JAV LB Vidurio Vakarų apygarda** liepos 29 d., sekmadienį, Pasaulio lietuvių centro sodelyje, Lemont ruošia metinę gegužinę. Pradžia 12 val. p. p. Kviečiame atvykti. Visus džiugins skanus maistas, gaivūs gėrimai ir skambi muzika.

♦ **Maloniai kviečiame į Gen. T. Daukanto jūrų šaulių kuopos metinę gegužinę**, kuri vyks rugpjūčio 12 d. nuo 12 val. Ateitininkų namų ažuolyne, 12690 S. Archer Ave., Lemont. Šokiai, šašlykai ir putojantis alus pralinksmins jus ir jūsų draugus.

♦ **Santaros-Šviesos 54-ame suvažiavime** Truman College humanitarinių mokslų ir lyginamosios religijotyros profesorius Vilius Rudra Dundzilą skaitys pranešimą „Domo Šidlausko-Visumio neįprasta religinė veikla tarpukario Lietuvoje“.

♦ **Atveskite savo vaikučius į Pipirų ratelį!** Kiekvieną savaitę tėveliai su savo vaikučiais gali praleisti keletą valandėlių lietuviškoje aplinkoje, kur vaikai dainuos, žais, darys rankdarbius ir pietaus. Rudens semestras prasideda 2007 m. rugsėjo 10 d. Kviečiame 18 mėnesių – 4 metų amžiaus vaikus. Lankymo dienos (dienas galite pasirinkti) – pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais arba penktadieniais nuo 9:30 v. r. iki 11:30 v. r. Kartą per savaitę (trečiadieniais) užsiėmimai vyks ir po pietų – nuo 11:30 v. r. iki 1:30 v. p. Pipirų ratelis įsikūręs Lemont, Pasaulio lietuvių centre. Norintys užsiregistruoti, kreipkitės į Ingridą Naudziūtę-Sherpitį tel. 312-621-4824. Registracija – iki rugsėjo mėn. pabaigos.

♦ **Lietuvių fondo valdyba visus maloniai kviečia** š. m. rugsėjo 16 d. į Lietuvių fondo rengiamą 13-tąjį Golfo turnyrą. Kiekvienais metais sulaukiame vis daugiau įvairaus amžiaus golfo entuziastų, kuriems pasiūlome gerai paruoštus „Old Oak Country Club“ (Homer Glen, IL) golfo aikštynus, skanius užkandžius, originalius prizus ir gerą nuotaiką. Dalyvaudami LF Golfo turnyre, Jūs paremsite Lietuvių fondą ir tuo pačiu

lietuviškosios išeivijos veiklą. Daugiau informacijos tel. 630-257-1616 arba tinklalapyje:

www.lithuanianfoundation.org

♦ **„Draugo“ pokylis įvyks** š. m. spalio mėn. 6 d., šeštadienį, Willowbrook pokylių salėje. Pokylyje dalyvaus Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV Audrius Brūzga. Bus įdomi meninė programa. Čikagos visuomenė kviečiama atkreipti dėmesį ir spalio 6 d. skirti seniausiam dienraščiui „Draugas“. Tikime, kad organizacijos, ypač turinčios skyrius „Drauge“, parems dienraštį savo dalyvaviu. Pokylio kaina – 75 dol. asmeniui.

♦ **„Chicago-Vilnius Sister Cities International“** programa ieško pedagogo edukacinei veiklai plėtoti. Tel. pasiteiravimui: 773-582-6500 (Rita).

IŠ ARTI IR TOLI ...

♦ **Kviečiame šeimas, kurios įvairino** vaikus iš Lietuvos (arba ruošiasi įsivaikinti) į gegužinę, kuri vyks š. m. rugpjūčio 10–12 dienomis Mill Hall miestelyje, Pennsylvania valstijoje, Karen ir James Tomalonių sodyboje. Norintiems daugiau informacijos – el. paštas: RutaKS@aol.com arba tel. 301-987-0322 (R. Kalvaitytė-Skučienė) bei el. paštas: cedar-springs@comcast.net (James ir Karen Tomaloniai).

♦ **Mokytojų kursai ir poilsis** Neringoje. Labor Day savaitgalį JAV LB Švietimo taryba Neringos stovykloje organizuoja mokytojų kursus. Tuo pat metu siūlome poilsį šeimoms. Daugiau informacijos rasite:

www.svietimotaryba.org

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokejimais ir prieinamais nuosimčiais. Kreipkitės į **Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.**

Vasaros stovykla Lietuvoje

Akademinių jaunimo organizacija „Geopolis“, bendradarbiaudama su Tautinių mažumų ir išeivijos departamentu prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, skelbia dalyvių registraciją į „PJIEL vasaros stovyklą 2007“. Kviečiame buvusius, esamus ir naujus dalyvius iš Lietuvos ir lietuvių/-tes iš užsienio dalyvauti „PJIEL vasaros stovykloje 2007“, vyksiančioje š. m. rugpjūčio 27–30 d. Tytuvėnuose, poilsiavietėje „Sedula“. Stovykla nemokama!

„PJIEL vasaros stovyklos 2007“ tema – „Lietuviai pasaulyje ir Lietuvoje: bendruomeniškumo link“. Vasaros stovykloje bus apdovanojami straipsnių konkurso „Pilietiškumas. Tautiškumas. Emigracija“ laureatai, diskutuosime apie emigraciją ir pilietiškumą bei atliksime gausybę įdomių intelektualinių, meninių ir sportinių užduočių. Dienomis spręsimės aktualias problemas prie derybų stalo, kartu su vietos bendruomene atliksime politologines-sociologines simuliacijas, kursime Lietuvos ateities scenarijus. Vakaraus vaidinsime, klausysime vakaro svečių, kursime naujas sutartinių interpretacijas, šoksime prie laužo. Dalyvių laukia juostų audimo čempionatas, karžygių ugdymo mokykla ir orientacinės užduotys! Visa tai ir dar daugiau – „PJIEL vasaros stovykloje 2007“!

Visus norinčius dalyvauti PJIEL vasaros stovykloje, maloniai kviečiame registruotis užpildant dalyvio anketą. Vietų skaičius stovykloje ribotas, todėl dalyvius kviesime atsižvelgdami į užpildytas anketas (atranks kriterijai: motyvacijos dalyvauti pagrindimas, savo požiūrio į emigraciją pateikimas ir kt.). Į „PJIEL vasaros stovyklą 2007“ be atrankos kviečiame straipsnių konkurso „Pilietiškumas. Tautiškumas. Emigracija“ laureatai. Ankstesnių PJIEL projekto etapų dalyviams gali būti taikoma dalinė atranka.

„PJIEL vasaros stovyklos 2007“ dalyvio anketa ir papildoma informacija el. paštu (stovykla@geopolis.lt) arba telefonu (+37067516603). Plačiau apie PJIEL projektą – „Geopolio“ interneto puslapyje: www.geopolis.lt.

Užpildytas anketas prašome atsiųsti el. paštu stovykla@geopolis.lt

arba paprastu paštu: Akademinių jaunimo organizacijai „Geopolis“, p.d. 3546, LT-010151, Vilnius-1.

Stovyklos rėmėjai: Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie LR Vyriausybės ir LR Švietimo ir mokslo ministerija.

IEŠKO GIMINIŲ ...

Ieškau **Justo Straizio** (ar **Streizio**) ir **Onos Švilpaitės-Straizienės**. Taip pat jo giminių. Justas Straizys (mamos brolis) išvyko iš Lietuvos, Utenos valsčiaus, Nemeikščių kaimo į Argentiją, Buenos Aires, Beresi miestelį apie 1925 m. Čia jis užaugino vieną sūnų (rodos, Viktorą), kuris taip pat mirė. Bet yra sūnaus duktė Alisija. Prašau atsilipti.

Ieškau savo tėtės **Antano Kaminsko** dviejų brolių, kurie išvyko į Ameriką apie 1925 m., giminių. Jų tėvas Pranciškus Kaminskas gyveno Lietuvoje Kelmės valsčiuje, Skiručių kaime, netoli Lyduvėnų tilto prie Dubysos.

Adresas: Nijolė Kaminskaitė – Selenienė
132 Clifton Ln.
Centerville, MA 02632
Tel.: 508-771-3667

Nuotrauka konkursui

Linksmas šokimėlis.

Jeffrey Holdeman nuotr.

Jono Dovydėno paroda

Aina Media and Cultural Center (Kabul, Afghanistan)
liepos 25 d. atidaryta žinomo fotografo
JONO DOVYDĖNO fotografijos paroda
„Afghanistan 1985–2005“